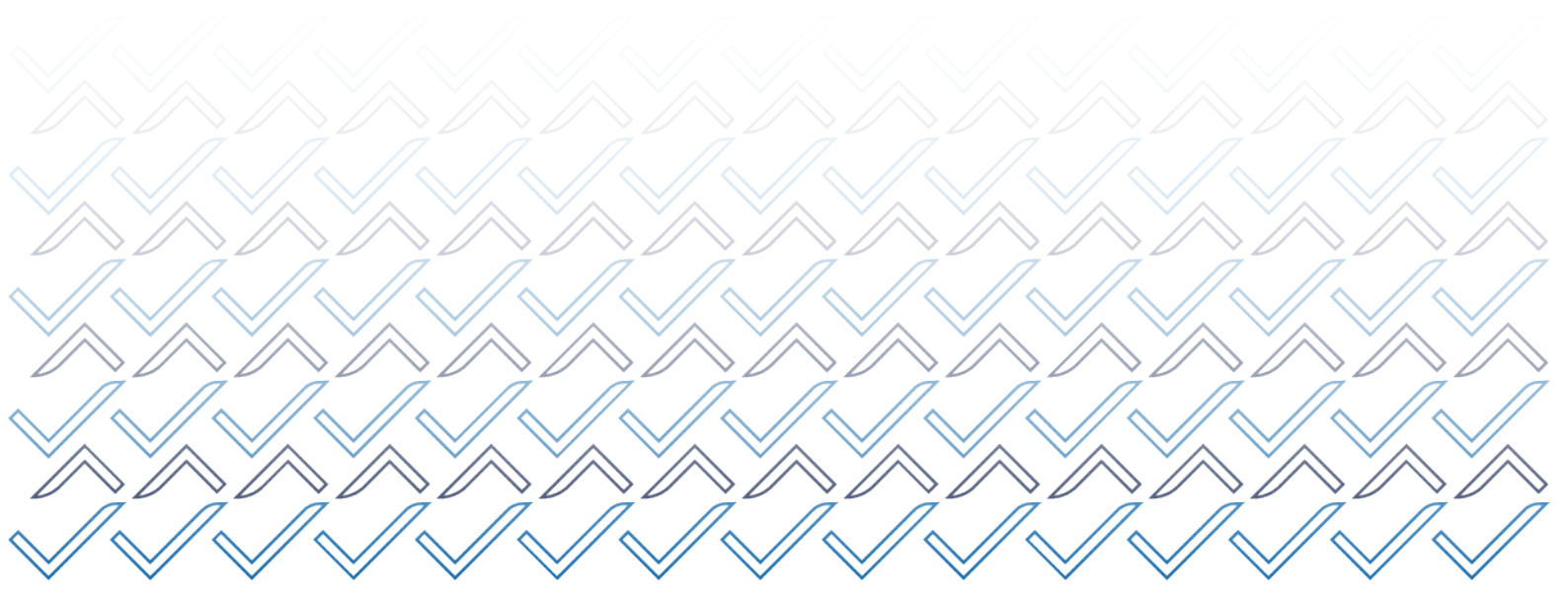

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2024 METŲ VALSTYBĖS ATASKAITŲ RINKINIO FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2025 m. gegužės 15 d.

Nr. FAE-2

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai, į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Danguolė Krištopavičienė (departamento vadovė), Vita Andrulytė (grupės vadovė), Airidas Augys, Aušra Michejeva, Daiva Latvėnienė, Dariusz Bužinski, Diana Narkauskienė, Ernestas Maksimas Bykovas, Inga Liutkevičiūtė, Irma Meškauskaitė, Julita Dulkaitė, Jurgita Gribauskaitė, Kristina Klepikovaitė, Laura Grigonytė, Laura Janulevičienė, Lina Marcinkėnienė, Lukas Galkauskas, Mantas Kopicikas, Markas Marcinkevičius, Rima Peškaitytė, Rūta Stasiūnaitė, Vitoldas Vitkovskis.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Prezidentui, Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Finansų ministerijai.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	9
AUDITO REZULTATAI	11
1. DUOMENŲ IŠKRAIPYMAI METINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYJE – REIŠMINGI	11
1.1. Klaidos, lemiančios reikšmingus kiekybinius ir (ar) kokybinius duomenų iškraipymus	13
1.2. Teigiami pokyčiai taisant reikšmingas klaidas 2024 m.	18
1.3. Apskaitos organizavimo procesai turi reikšmingų trūkumų	19
2. REIŠMINGI DUOMENŲ IŠKRAIPYMAI METINIŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINYJE	21
2.1. Klaidos, lemiančios reikšmingus kiekybinius duomenų iškraipymus	22
2.2. Kitos klaidos, darančios įtaką ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui	23
3. NEIŠSPRĘSTAS KLAUSIMAS – PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJA TEIKIANT FINANSINES PASLAUGAS VALSTYBĖS IŽDE	24
4. APIE VALSTYBĖS PAŽANGĄ – TIK PROJEKTINIAI DUOMENYS	26
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	29
PRIEDAI	30
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	30
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	31
3 priedas. 2020–2024 m. klaidos VMFAR	34
4 priedas. Atsiskaitymo už veiklos tikslų pasiekimus raida iki 2023 m., kai rengiama valstybės pažangos ataskaita	37

PAGRINDINIAI FAKTAI

45,41 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės turto vertė.

34,42 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės įsipareigojimų suma.

16,87 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės biudžeto įplaukų suma.

20,11 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės biudžeto išlaidų suma.

13 metų

valstybės finansinių ataskaitų duomenys vis dar reikšmingai iškraipyti.

6-ių viešojo sektoriaus subjektų

klaidos lemia reikšmingus duomenų iškraipymus valstybės finansinių ataskaitų rinkinyje.

Valstybės pažangos ataskaitoje

pateikti projektiniai duomenys.

0,68 mlrd. Eur

išlaidų panaudojimo paskirtis biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje atskleista neteisingai.

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymais, atlikome 2024 m. valstybės ataskaitų rinkinio auditą.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (31 psl.). Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl valstybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiamos audito išvadoje.

Pagrindiniai audito rezultatai

1. Valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje duomenų iškraipymai yra reikšmingi

Kokybiškų viešojo sektoriaus veiklos duomenų turėjimas ir jų atvėrimas sudaro prielaidas pasiekti didesnį viešojo administravimo institucijų darbo efektyvumą ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą, didina valdžios skaidrumą ir skatina piliečių įsitraukimą priimant sprendimus. Vienas pamatinių duomenų šaltinių, leidžiančių įvertinti praeito laikotarpio valstybės veiklos rezultatus ir ateinančio laikotarpio galimybes, – finansiniai viešojo sektoriaus subjektų duomenys, kurie valstybės mastu reikšmingai iškraipyti.

Valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje nustatyta ilgalaikio materialiojo turto, mineralinių išteklių, biologinio turto, rezervų, sukaupto deficito ir kt. reikšmingų duomenų iškraipymų:

- ✓ 2 463,01 mln. Eur medynų ir 695,54 mln. Eur miško žemės duomenų teisingumo, atitinkamai 1 969,51 mln. Eur rezervų ir 1 210,09 mln. Eur sukaupto deficito, negalime patvirtinti dėl apskaitos informacijos trūkumų apskaitant miško žemę ir medynus Aplinkos ministerijoje (1 skyrius, 13 psl.);
- ✓ 1 803,15 mln. Eur sukaupto paviršiaus teisingumo negalime patvirtinti, nes Nacionalinė žemės tarnyba negalėjo pagrįsti suformuotų žemės sklypų įsigijimo savikainos ir vertės pokyčio (1 skyrius, 13 psl.);
- ✓ 1 434,23 mln. Eur (100 proc.) mineralinių išteklių ir tokios pat rezervų vertės teisingumo negalime patvirtinti, nes Lietuvos geologijos tarnyba 2024 m. jos neperskaičiavo: ataskaitose liko praėjusio audito metu nustatytų klaidų, neįvertintas mineralinių išteklių panaudojimas 2024 m., neįtraukti naujai aprobuoti mineraliniai ištekliai (1 skyrius, 14 psl.);
- ✓ 463,54 mln. Eur muziejinių vertybių duomenų teisingumo patvirtinti negalime, nes muziejai neturi visų turimų vertybių analitinių apskaitos registru, muziejinės vertybės neinventorizuotos (1 skyrius, 14–15 psl.);

- ✓ 378,03 mln. Eur pastatų ir infrastruktūros statinių vertės teisingumo patvirtinti negalime, nes Lietuvos kariuomenė esminį turto pagerinimą apskaitoje neteisingai registravo kaip paprastojo remonto darbus – ataskaitose parodė sąnaudas ir nedidino turto vertės (1 skyrius, [15 psl.](#));
- ✓ 107,74 mln. Eur turto, 88,90 mln. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų teisingumo patvirtinti negalime, nes keturių viešojo sektoriaus subjektų finansinės apskaitos tvarkymo procesai ir ūkinių operacijų registravimas neatitinka Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimų arba neužtikrinamas atsakingas turto ir finansų valdymas įstaigoje (1 skyrius, [15–16 psl.](#)).

2024 m. vyko teigiami pokyčiai taisant reikšmingas apskaitos klaidas. Dalį jų ištaisė patys subjektai – Valstybinė mokesčių inspekcija iš dalies įgyvendino 2020 m. teiktą rekomendaciją ir ištaisė dalį reikšmingų apskaitos klaidų, tačiau jų vis dar yra – valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje veiklos rezultatų ataskaitos straipsnis A.II. „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ sumažintas 12,56 mln. Eur, o straipsnis B. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ 5,51 mln. Eur padidintas. Reikšmingas konsolidavimo ir subjektų apskaitos klaidas ištaisė Finansų ministerija: užregistravo visas su žemės perdavimu savivaldybėms susijusias sąnaudas (13 314,85 mln. Eur), ištaisė klaidingus pinigų srautus dėl į valstybės grupę įtrauktų subjektų pinigų (568,42 mln. Eur) ir dėl pinigų, skirtų Valstybinei ligonių kasai (552,02 mln. Eur) (1 skyrius, [18–19 psl.](#)).

2. Apskaitos organizavimo procesuose – reikšmingi trūkumai

Valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinį Finansų ministerija parengia viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje konsolidavusi viešojo subjekto į šią sistemą pateiktus duomenis. Į sistemą teikiamų duomenų patikimumui ir teisingumui užtikrinti numatytos sąlygos – pirmiausia vadovas turi pasirašyti finansinių ataskaitų rinkinį ir tik po to šie pasirašyto rinkinio duomenys pateikiami į minėtą sistemą. Vis dėlto nustatėme atvejų, kai procesas vyko atvirkščiai – subjektų duomenys į sistemą pateikti anksčiau, nei vadovas savo parašu patvirtino rinkinį. Taip pat viešojo sektoriaus subjektai didžiąją knygą, suvestinį apskaitos registrą, uždaro vėliau, nei patvirtinamas finansinių ataskaitų rinkinys. Didžiosios knygos uždarymas parodo sukauptą veiklos rezultatą ir užtikrina, kad po ataskaitų rinkinio sudarymo nebus užregistruota naujų ūkinių operacijų.

Didžiosios knygos neuždarymą ir vadovo dar nepatvirtintų duomenų pateikimą į viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą laikome reikšmingais vidaus kontrolės trūkumais, sudarančiais prielaidas keisti apskaitos duomenis laikotarpio, kurio finansinė atskaitomybė jau yra parengta ir patvirtinta įstaigos vadovo (1 skyrius, [19–20 psl.](#)).

Šalinti besikartojančius apskaitos organizavimo trūkumus ir didinti ataskaitų kokybę padėtų centralizuotos apskaitos proceso reglamentavimo tobulinimas. Centralizuoto viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo pakeitimo projektas buvo parengtas dar 2023 m., tačiau iki šiol sprendimai dėl jo nepriimti. Aprašą tobulinti svarbu, nes jis turėtų reglamentuoti, kokia apskaitai tvarkyti reikalinga informacija turi būti pateikiama VSS apskaitą tvarkančiam asmeniui, nustatyti jos pateikimo tvarką ir panašius dalykus, o tai leistų turėti teisingus VSS ataskaitų rinkinių duomenis, užtikrintų jų parengimą teisės aktų nustatytais terminais (1 skyrius, [20–21 psl.](#)).

3. Valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje duomenų išskaiptimai yra reikšmingi

Valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio tikslas – parodyti valstybės biudžeto pajamų pagal rūšis ir išlaidų pagal valstybės funkcines (socialinė apsauga, ekonomika, švietimas ir kt.) ir ekonomines (darbo užmokestis, prekių ir paslaugų naudojimas, socialinės išmokos ir kt.) klasifikacijas planus ir jų vykdymą, pateikti visuomenei informaciją apie vykdomas programas, programų finansavimo šaltinius, asignavimų paskirstymą ir naudojimą, o tais atvejais, kai jie nepanaudojami, pateikti priežastis.

2024 m. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų išskaiptymų – 543,84 mln. Eur parodyti kaip ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo pinigai, valstybės biudžeto pinigai projektams įgyvendinti, juos neteisingai klasifikuojant pagal išlaidų tipą. Šie pinigai panaudoti viešojo sektoriaus subjektų darbo užmokesčiui, prekių ir paslaugų, ilgalaikio turto įsigijimui ir kt., todėl turėjo būti parodyti atitinkamuose ekonominės klasifikacijos straipsniuose (2 skyrius, [22–23 psl.](#)).

Tinkamas pajamų ir išlaidų priskyrimas atitinkamiems straipsniams pagal patvirtintas taisykles leidžia turėti objektyvią, palyginamą, vartotojams vienodai suprantamą informaciją įstaigų veiklos stebėsenai ir valstybės poreikių analizei atlikti.

4. Neišspręstas klausimas – pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija, vykdant finansinių paslaugų teikimo funkciją valstybės išde

Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija, vykdant valstybės išde funkciją finansinių paslaugų teikimo – banko sąskaitų valdymo, mokėjimo operacijų vykdymo ir kt. – srityje, yra svarbus ir iki galo neišspręstas klausimas. Valstybės išde konsoliduoto sąskaitų valdymo sistemos (VIKSVA) naudojimas padeda didinti valstybės pinigų valdymo efektyvumą ir mažina administracines išlaidas, tačiau be tinkamų prevencinių priemonių ir veiklos priežiūros ši sistema gali tapti pažeidžiama taikant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo schemas. Atlikus reikalingus teisinio reguliavimo pakeitimus, visas nustatytoms rizikoms proporcingas pinigų plovimo prevencijos procesas turi būti įgyvendintas ir prižiūrimas kompetentingų institucijų (3 skyrius, [24–26 psl.](#)).

5. Apie valstybės pažangą – tik projektiniai duomenys

Valstybės pažangos ataskaita pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą iki 2025-04-20 turėjo būti pateikta Valstybės kontrolei vertinti. 2025-04-25 gavome valstybės pažangos ataskaitos projektinius duomenis ir iki audito išvados dėl valstybės metinių ataskaitų rinkinio teikimo Seimui valstybės pažangos ataskaitos negavome. Pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, išvada dėl nebaigtos rengti ataskaitos neteikiama (4 skyrius, [26–28 psl.](#)).

Rekomendacijos

Kultūros ministerijai

1. Parengti muziejinių vertybių finansinės apskaitos ir inventorizacijos rekomendacijas (teisės aktus) muziejams, atitinkančias viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų ir Vyriausybės 2022-06-15 nutarimu Nr. 630 patvirtintų Inventorizacijos taisyklių reikalavimus (1-asis pagrindinis audito rezultatas) ([14–15 psl.](#)).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ ([29 psl.](#)).

Audito procedūros atliktos visuose į 2024 m. valstybės metinių ataskaitų rinkinio sudėtį įeinančiuose subjektuose, iš jų 45-iems raštu pateikti pastebėjimai ir rekomendacijos dėl apskaitos trūkumų pašalinimo, vidaus kontrolės stiprinimo ir apskaitos tvarkymo aplinkybių ištyrimo.

Ne pirmus metus pabrėžiame, kad Valstybės kontrolės teiktų rekomendacijų įgyvendinimas padėtų įstaigoms supaprastinti apskaitos procesus ir disponuoti teisingais finansinės apskaitos ir ataskaitų duomenimis. Aktuali informacija apie didelės ir vidutinės svarbos valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo būklę 2024 m. antrąjį pusmetį pateikta 2025-03-05 rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitoje¹.

Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius yra skelbiama atviruose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/AtviriDuomenys>.

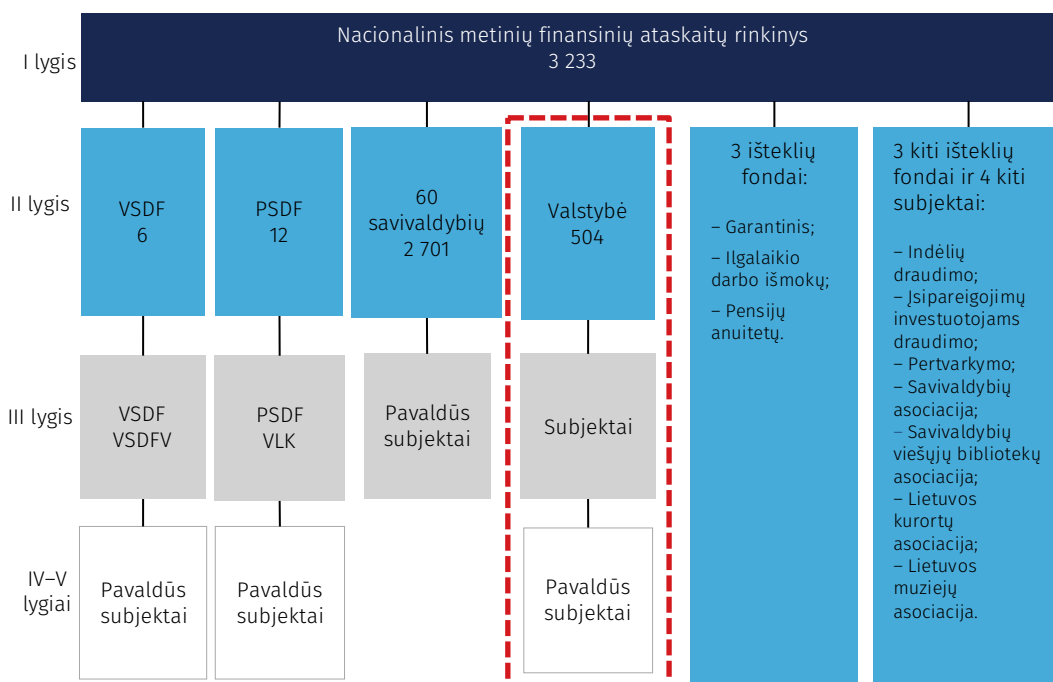
¹ 2025-03-05 Nr. RAE-4. Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/3136/>.

JŪŽANGA

Vadovaudamiesi teisės aktais² atlikome 2024 m. valstybės ataskaitų rinkinio auditą. Valstybės metinių ataskaitų rinkinį sudaro³: metinių finansinių ataskaitų rinkinys (VMFAR), kuriame pateikiami finansiniai duomenys apie viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus; metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys (VMBVAR), kuriame pateikiami valstybės biudžeto vykdymo duomenys; valstybės pažangos ataskaita (VPA), kurioje pateikiama informacija apie veiklos tikslų pasiekimą. Valstybės metinių ataskaitų rinkinį, išskyrus VPA, rengia⁴ Finansų ministerija, VPA rengia Vyriausybės kanceliarija kartu su Finansų ministerija.

Aukščiausiojo lygio metinių finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas konsoliduojant visų VSS pateiktus duomenis (1 pav.).

1 pav. Konsolidavimo lygiai, grupę sudarančių subjektų skaičius ir valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys nacionalinio metinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtyje

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Finansų ministerijos patvirtintą 2024 m. konsolidavimo schemą

Visi VSS apskaitą turi tvarkyti pagal VSAFAS⁵. VMFAR rengiamas viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (VSAKIS). 2024 m. konsolidavimo procese dalyvaujantys VSS nurodyti finansų ministro įsakymu patvirtintoje konsolidavimo schemoje⁶. Vadovaujantis ja, į 2024 m. VMFAR, kuris priskiriamas II konsolidavimo lygiui, įtrauktos 504 VSS finansinės ataskaitos.

² Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 1 p.; Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 16 str. 2 d. 1 p.

³ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 6 str. 1 d.

⁴ Ten pat, 14 str. 1 d.

⁵ Finansinės apskaitos įstatymas, 11 str. 1 d. 4 p.

⁶ 2024-12-31 Nr. 1K-414 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo rengiant valstybės 2024 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2024 metų ataskaitų rinkinį“.

Pagal Biudžeto sandaros ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymus⁷, valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (VMBVAR) rengia Finansų ministerija, remdamasi valstybės biudžeto apskaitos duomenimis – į jį gautų įplaukų ir jo asignavimų valdytojų pateikiamais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. 2024 m. VMBVAR sudarytas iš valstybės išdo, VMI mokesčių fondo, Muitinės mokesčių fondo mokesčių, kitų įmokų į biudžetus apyskaitų (1-VP) duomenų ir 112 asignavimų valdytojų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių. Išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos rengiamos Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistemoje.

Nuo 2023 m. įsigaliojus Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pakeitimui, valstybės metinių ataskaitų rinkinį sudaro ir valstybės pažangos ataskaita. Ataskaitą rengia Vyriausybės kanceliarija kartu su Finansų ministerija⁸ pagal Stebėsenos informacinėje sistemoje pateiktus stebėsenos duomenis ir kitą papildomai iš subjektų gautą informaciją. VPA⁹ apima Ministro Pirmininko pranešimą, informaciją apie artimiausio laikotarpio Vyriausybės veiklos prioritetus, Valstybės pažangos strategijoje nustatytą valstybės vystymosi kryptį ir jų vertinimo rodiklių reikšmių, Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų valstybės veiklos srityse siekiamų pagrindinių pažangos uždavinių ir jų vertinimo rodiklių, kurie nustatyti Nacionaliniame pažangos plane, reikšmių, Vyriausybės programoje nustatytą valstybės veiklos gairių ir jų vertinimo rodiklių reikšmių pasiekimą atitinkamais finansiniais metais ir kitą susijusią informaciją pagal valstybės veiklos sritis. Valstybės pažangos ataskaitos parengimo tvarką, formą, už grupės veiklos ataskaitų parengimą atsakingus viešojo sektoriaus subjektus nustato ir pateikimo informaciją detalizuoja Vyriausybė ar jos įgaliota institucija¹⁰.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą¹¹ Finansų ministerija valstybės metinių ataskaitų rinkinį turi pateikti: iki 2025-04-20 – Valstybės kontrolei¹²; iki gegužės 5 d. – Vyriausybei. Pastaroji, pritarusi rinkiniui, iki gegužės 15 d. jį pateikia Seimui¹³. Valstybės kontrolė iki gegužės 15 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl valstybės metinių ataskaitų rinkinio¹⁴.

⁷ Biudžeto sandaros įstatymas, 35 str. 1 d. (redakcija, galiojusi iki 2024-03-01; vykdant, vertinant 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetus ir atsiskaitant už juos, taikomos iki įstatymo Nr. XIV-2325 įsigaliojimo dienos (2024-03-01) galiojusios teisės aktų nuostatos), Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 14 str. 1 d.

⁸ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 14 st. 1 d.

⁹ Ten pat, 11 str.

¹⁰ Vyriausybės 2019-02-13 nutarimas Nr. 135 „Dėl Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir Vyriausybės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Vyriausybės 2021-04-28 nutarimu Nr. 292 patvirtinta Strateginio valdymo metodika.

¹¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 14 str. 7 d., 17 str. 8 d. 1 p. ir 11 d., 20 str. 2 d. 3 p., priedas.

¹² VMBVAR ir VMFAR rengia ir teikia FM, Vyriausybės kanceliarija kartu su FM – valstybės pažangos ataskaitą.

¹³ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 17 str. 9 ir 11 d., priedas.

¹⁴ Ten pat, priedas.

AUDITO REZULTATAI

1. DUOMENŲ IŠKRAIPYMAI METINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYJE – REIKŠMINGI

1. VMFAR nustatyta reikšmingų duomenų iškraipymų – dalies duomenų teisingumo dėl įvairių priežasčių nebuvo galima patvirtinti: ilgalaikio materialiojo turto, mineralinių išteklių, biologinio turto, rezervų, sukaupto deficito ir kt. (1 lentelė). Atitinkamai informacija iškraipyta ir aiškinamajame rašte.

1 lentelė. Duomenų iškraipymų įtaka 2024 m. valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkiniui (mln. Eur)

Eil. Nr.	Straipsniai	2024 m. VMFAR str. vertė	Iškraipymų suma	
			Tiksli klaida Padidinta (+) Sumažinta (-)	Kurios teisingumo negalime patvirtinti
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA				
A	ILGALAIKIS TURTAS	32 036,17	8,42	3 078,52
I	<i>Nematerialusis turtas</i>	225,24	0,00	2,31
II	<i>Ilgalaikis materialusis turtas</i>	20 154,14	4,61	1 637,97
III	<i>Ilgalaikis finansinis turtas</i>	10 220,79	3,80	4,00
IV	<i>Mineraliniai ištekliai</i>	1 434,23	-	1 434,23
V	<i>Kitas ilgalaikis turtas</i>	1,77	-	-
B	BIOLOGINIS TURTAS	2 501,60	-72,80	2 465,85
C	TRUMPALAIKIS TURTAS	10 868,31	40,47	26,60
I	<i>Atsargos</i>	1 170,05	2,00	7,52
II	<i>Išankstiniai apmokėjimai</i>	1 625,65	-8,91	3,31
III	<i>Per vienus metus gautinos sumos</i>	3 505,12	-0,04	7,42
IV	<i>Trumpalaikės investicijos</i>	873,64	-	-
V	<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai</i>	3 693,85	47,42	8,35
D	FINANSAVIMO SUMOS	8 915,90	58,72	385,69
II	<i>Iš savivaldybės biudžeto</i>	55,93	-	-
III	<i>Iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų</i>	8 097,29	-	30,31
IV	<i>Iš kitų šaltinių</i>	762,68	58,72	355,38
E	JSIPAREIGOJIMAI	34 418,93	51,35	2,21
I	<i>Ilgalaikiai įsipareigojimai</i>	28 486,61	3,88	0,12
II	<i>Trumpalaikiai įsipareigojimai</i>	5 932,32	47,47	2,09
F	GRYNASIS TURTAS	2 045,61	166,72	6 860,06
I	<i>Rezervai</i>	3 960,56	-127,25	3 434,99
II	<i>Nuosavybės metodo įtaka</i>	1 278,49	-	-5,86
III	<i>Sukauptas perviršis ar deficitas</i>	-3 193,43	293,97	3 430,93
G	MAŽUMOS DALIS	25,64	-	-
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA				
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	18 150,28	1,21	0,51
I	<i>FINANSAVIMO PAJAMOS</i>	2 096,13	-	0,37

Eil. Nr.	Straipsniai	2024 m. VMFAR str. vertė	Iškraipymų suma	
			Tiksli klaida Padidinta (+) Sumažinta (-)	Kurios teisingumo negalime patvirtinti
II	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	16 054,15	1,21	0,15
B	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	-48 937,85	-59,77	-112,54
C	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVERŠIS AR DEFICITAS	-30 787,57	60,98	-112,03
D	KITOS VEIKLOS REZULTATAS	195,25	-17,62	0,11
E	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	4 141,19	-	-0,01
F	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMO ĮTAKA	444,56	249,47	-2,14
G	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	-26 006,57	292,82	-114,01
H	NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKA	334,26	-7,17	1,06
I	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS	-25 672,31	285,65	-112,95
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA (19 eil.)				
5 st.	Tikrosios vertės rezervas 2024-12-31	2 434,63	-127,25	2 000,76
6 st.	Kiti rezervai	1 525,93	-	1 434,23
7 st.	Nuosavybės metodo įtaka	1 278,49	-	-5,86
8 st.	Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	-3 193,43	293,97	3 430,93
9 st.	Iš viso	2 045,61	166,72	6 860,06
10 st.	Mažumos dalis	25,64	-	-
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA				
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	791,53	0,76	-91,50
I	Įplaukos	26 135,54	-	9,10
II	Pervestos lėšos	-12 817,53	0,73	-0,03
III	Išmokos	-12 526,48	0,04	-100,57
B	INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-2 033,34	-0,76	-2,14
C	FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	1 310,30	-	1,63
D	VALIOTOS KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI	0,15	-	-0,01
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2024 m. valstybės metinių ataskaitų rinkinį				

- VMFAR sudarytas atlikus 504 subjektų, pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą priskiriamų prie VSS, duomenų konsolidavimo procedūras. Skirtingos apimties audito procedūros atliktos visuose į 2024 m. VMFAR sudėtį įeinančiuose subjektuose, iš jų 45-iems pateikti pastebėjimai dėl nustatytų dalykų (apie audito rezultatus jie informuoti raštais, el. paštu). Toliau ataskaitoje pateikiame valstybės mastu kiekybiškai ir (ar) kokybiškai reikšmingas klaidas.

1.1. Klaidos, lemiančios reikšmingus kiekybinius ir (ar) kokybinius duomenų iškraipymus

Negalime patvirtinti medynų (2 463,01 mln. Eur) ir miško žemės (695,54 mln. Eur) duomenų teisingumo

3. Aplinkos ministerijos apskaitoje miško žemė ir medynai registruojami pagal Valstybinių miškų urėdijos pateikiamą informaciją (registrą), kuri, kaip ir praėjusiais metais, neapima¹⁵ informacijos apie žemės ir medynų įsigijimo savikainą ir vertės pokytį. Registre nėra dalies urėdijos patikėjimo teise valdomų sklypų, taip pat yra sklypų, kurių patikėjimo teisė perduota kitiems subjektams, nustatyta ir kitų trūkumų¹⁶. Todėl negalime patvirtinti 2024 m. VMFAR duomenų apie miško žemę ir medynus teisingumo: FBA str. A.II. „Ilgalais materialusis turtas“ 695,54 mln. Eur, str. B. „Biologinis turtas“ 2 463,01 mln. Eur, str. F.I. „Rezervai“ 1 969,51 mln. Eur, str. F.III „Sukauptas perviršis ir deficitas“ 1 210,09 mln. Eur.
4. 2019 m. Aplinkos ministerijai teikėme rekomendaciją¹⁷ – nustatyti ir aiškiai aprašyti miško žemės ir medynų apskaitos tvarką ir procesus. Rekomendacija turėjo būti įgyvendinta iki 2021-07-01.

Nacionalinėje žemės tarnyboje žemės vertės pokytis (1 803,15 mln. Eur) neteisingas ir medynų vertė sumažinta 72,80 mln. Eur

5. Nacionalinė žemės tarnyba negalėjo pagrįsti suformuotų žemės sklypų įsigijimo savikainos ir vertės pokyčio (nėra analitinio registro), todėl negalime patvirtinti 2024 m. VMFAR FBA str. F. III „Sukauptas perviršis ar deficitas“ 1 803,15 mln. Eur teisingumo.
6. Be to, tarnybos apskaitoje medynų vertė registruota neteisingai¹⁸ – neindeksuota 19,16 mln. Eur verte¹⁹, todėl ji yra 4,8 karto arba 72,80 mln. Eur mažesnė. Dėl to VMFAR FBA str. B. „Biologinis turtas“ ir str. F.I „Rezervai“ sumažinti po 72,80 mln. Eur.

¹⁵ Aplinkos ministras 2024-06-25 pavedimu Nr. D18-2 VJ Valstybinių miškų urėdijai pavedė kaupti duomenis apie kiekvieną valdomą miško žemės sklypą, nurodant jo kadastrinį ir unikalų numerį, plotą, įsigijimo savikainą, vertės pokytį ir likutinę vertę, ir turėti technines galimybes bet kuriuo metu suformuoti aktualią turto judėjimo informaciją, tačiau tokio registro 2024-12-31 urėdija neparengė. Registras 2024 m. apima sklypo kadastrinį ir unikalų numerį, sklypo paskirtį, plotą, žemės ir medynų tikrąsias vertes 2024-12-31.

¹⁶ Valstybinių miškų urėdijos turima informacija apie patikėjimo teise valdomą turtą, kurį, vadovaudamasi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 4 str. 3 d., į apskaitą įtraukia Aplinkos ministerija, nėra išsamai: iš dalies valdomi (plotas) sklypai įtraukiami pilna apimtimi (visu plotu); pavėluotai išregistravus nuosavybę, apskaitoje „paliekamas“ turtas, kurio nėra; perduodant sklypus laiku neįregistruota patikėjimo teisė, t. y. NŽT perdavė (iš apskaitos nurašė), tačiau urėdija neapskaitė ir sklypų nėra nei ministerijos, nei NŽT apskaitoje; sklypas įtrauktas du kartus; ne visas perduotas turtas užregistruotas.

¹⁷ 2019-10-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-8 „2018 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimas“.

¹⁸ 16-asis VSAFAS, 10 ir 11 p. – biologinio turto tikroji vertė (tiek pirminio, tiek paskesnio pripažinimo metu) nustatoma remiantis tokio paties turto rinkos verte. Pagal Vyriausybės 1999-02-24 nutarimu Nr. 205 patvirtintos Žemės įvertinimo metodikos 6 str., tam, kad medynų vertė atitiktų vidutinę rinkos vertę, ji indeksuojama indeksu 4,8. NŽT kreipėsi į VJ Registrų centrą su prašymu pateikti 2024-12-31 patikėjimo teise valdomuose sklypuose esančių medynų vertes, tačiau prašyme neįvardijo, kad medynų vertės turi būti indeksuotos.

¹⁹ NŽT apskaitoje užregistruotų medynų vertė sudaro 19,16 mln. Eur, iš jų 17,35 mln. Eur įsigijimo savikaina ir 1,81 mln. Eur – vertės pokytis.

Nepatikimi mineralinių išteklių duomenys (1 434,23 mln. Eur)

7. Mineraliniai ištekliai apskaitoje registruojami pagal jų rūšį ir kiekį, nurodant jų matavimo vienetų ir sąlygines vienetų vertes. 2023 m. duomenys apie mineralinių išteklių vertę ataskaitose buvo neteisingi. Sudarant 2024 m. Lietuvos geologijos tarnybos finansinių ataskaitų rinkinį, mineraliniai ištekliai nebuvo perskaičiuoti ir ataskaitose užregistruoti 2023 m. kiekiais ir vertėmis. Lietuvos geologijos tarnyba informavo, kad sudarydama 2024 m. finansinių ataskaitų rinkinį neturėjo galimybių panaudoti tikslų Žemės gelmių registro mineralinių išteklių sąrašų (išskyrus naftą), nes į šiuos sąrašus nepatekdavo visi aprobuoti ir naujai aprobuoti ir (ar) peraprobuoti ištekliai. Dėl šios priežasties mineralinių išteklių vertė 2024 m. liko neperskaičiuota, todėl negalime patvirtinti VMFAR FBA str. A.IV „Mineraliniai ištekliai“ ir F.I „Rezervai“ nurodyto 1 434,23 mln. Eur likučio teisingumo.

Nepatikimi trijų muziejų muziejinių vertybių duomenys (463,54 mln. Eur)

8. Negalime patvirtinti Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus, Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus ir Lietuvos nacionalinio muziejaus muziejinių vertybių (jos priskiriamos kilnojamosioms kultūros vertybėms) duomenų teisingumo: muziejai neturi visų turimų muziejinių vertybių analitinio apskaitos registro²⁰, šios vertybės nėra inventorizuojamos, kaip to reikalauja Inventorizacijos taisyklės²¹.
9. Turto ir įsipareigojimų inventorizacija yra viena svarbiausių kontrolės procedūrų, padedančių užtikrinti teisingus finansinių ataskaitų duomenis. Pareiga užtikrinti, kad turto ir įsipareigojimų sąskaitų likučiai būtų pagrįsti inventorizacijos duomenimis, numatyta įstaigos vadovui²². Kai inventorizuojamas ilgalaikis materialusis turtas, inventorizacija atliekama fiziškai patikrinant inventorizuojamų objektų buvimą finansinės apskaitos registruose nurodytose vietose. Visuose trijuose minėtuose muziejuose muziejinių vertybių inventorizacija nebuvo tinkamai atliekama – buvo tik patikrinama, kokios bendros jų vertės užregistruotos apskaitoje, nebuvo įsitikinta, kad visas apskaitoje registruotas turtas tikrai egzistuoja. Dėl tokios turto valdymo praktikos gali būti neaptikti galimi turto trūkumai, praradimai ar neatitikimai.
10. Dėl šių priežasčių 2024 m. VMFAR negalime patvirtinti FBA str. A.II „Ilgalaikis materialusis turtas“ 463,54 mln. Eur, str. D.IV „Finansavimo sumos iš kitų šaltinių“ 352,73 mln. Eur teisingumo.
11. 2024 m. VMFAR duomenimis, kultūros ir kitos vertybės sudaro daugiau nei 1 mlrd. Eur valstybės turto. 2023 m. Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui ir Lietuvos nacionaliniam dailės muziejui jau teikėme pastebėjimus dėl muziejinių vertybių apskaitos, tačiau 2024 metais situacija iš esmės nepakito. Lietuvos nacionalinio muziejaus apskaitoje nustatėme tokio pat pobūdžio trūkumus dėl muziejinių vertybių apskaitos.

²⁰ 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 17 p. numatyta galimybė muziejines vertybes, kurios sukomplektuotos pagal jų įsigijimo metus ir (ar) rūšį, apskaityti kaip vieną turto vienetą, tačiau kontrolės tikslais būtina turėti ir visų turimų muziejinių vertybių registrą, kurio pagrindu turėtų būti atliekama inventorizacija, t. y. būtina turėti muziejinių vertybių ar jų komplekto analitinį apskaitos registrą, kuriame būtų pateikta informacija apie kiekvienos vertybės apskaitinę vertę, identifikacinius požymius ir kita turto kontrolei reikalinga informacija. Šiuo metu muziejai tokio registro neturi, o tai reiškia, kad nėra galimybės užtikrinti faktinio turto buvimo ir jo vertės apskaitoje atsekamumo.

²¹ Vyriausybės 2022-06-15 nutarimas Nr. 630 „Dėl Inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“.

²² Finansinės apskaitos įstatymas, 13 str. 2 d., Vyriausybės 2022-06-15 nutarimu Nr. 630 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės, 77 p.

Nustatyti dalykai rodo, kad muziejai neužtikrina, kad jų finansinėse ataskaitose muziejinių vertybių duomenys būtų patikimi. Siekiant turėti teisingus ir patikimus muziejinių vertybių duomenis, kurie taip pat padėtų užkirsti kelią vertybių praradimams, Kultūros ministerijai, formuojančiai valstybės politiką muziejų srityje, rekomendavome parengti muziejinių vertybių finansinės apskaitos ir inventorizacijos rekomendacijas (teisės aktus), atitinkančias viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų ir Vyriausybės 2022-06-15 nutarimu Nr. 630 patvirtintų Inventorizacijos taisyklių reikalavimus.

Nepatikimi Lietuvos kariuomenės pastatų ir infrastruktūros statinių duomenys (378,03 mln. Eur)

- Lietuvos kariuomenė esminį turto pagerinimą apskaitoje neteisingai registravo kaip paprastojo remonto darbus – ataskaitose parodė kaip sąnaudas ir nedidino turto vertės²³. Atsižvelgusi į Valstybės kontrolės pastabas, Lietuvos kariuomenė ėmėsi veiksmų²⁴, kurie turėtų duoti teigiamą rezultatą siekiant, kad ateityje būtų išvengta minėtų apskaitos klaidų, tačiau, kol patikslinimai neatlikti, negalime patvirtinti VMFAR FBA str. A.II. „Ilgalaikis materialusis turtas“ 378,03 mln. Eur, str. F.III. „Sukauptas perviršis ar deficitas“ 363,34 mln. Eur, VRA str. B. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“, str. C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“, str. G. „Grynasis perviršis deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“, str. I. „Grynasis perviršis ar deficitas“ 14,70 mln. Eur teisingumo.

Nepatikimi keturių viešojo sektoriaus subjektų apskaitos duomenys

- Dėl inventorizacijos ir darbo užmokesčio apskaitos trūkumų negalime patvirtinti Lietuvos kalėjimų tarnybos 2024 m. finansinių ataskaitų rinkinio (FAR) duomenų teisingumo – 89,22 mln. Eur turto ir 77,24 mln. Eur darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudų. Lietuvos kalėjimų tarnyboje inventorizacija neatitiko jai keliamų reikalavimų: faktai apie turto trūkumus nebuvo fiksuojami inventorizacijos dokumentuose, nebuvo turto judėjimų (perdavimą, nurašymą) įrodančių dokumentų, fiksuoti kiti trūkumai²⁵. Nustatyta, kad turtas nurašomas ne jo perdavimo ar sunaudojimo metu, o metams pasibaigus ar per

²³ 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 35.1 p. nustatyta, kad esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo išlaidos apskaitoje registruojamos didinant atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą.

²⁴ Lietuvos kariuomenė 2025-04-11 raštu Nr. KVS-287 informavo apie planuojamas imtis priemones: 1. Statinių paprastojo remonto darbų tvarkos aprašo (krašto apsaugos ministro 2012-07-16 įsakymas Nr. V-808) nuostatų patikslinimas, nurodant, kurie paprastojo remonto darbai padidina statinio funkcijų apimtį arba reikšmingai pailgina jo naudingo tarnavimo laiką ir (arba) pagerina naudingąsias savybes (pagerina tuo turto gaminamos produkcijos kokybę, padidina turto našumą, pajėgumą, sumažina anksčiau įvertintas išlaidas ir panašiai). Įgyvendins Krašto apsaugos ministerija. 2. Krašto apsaugos sistemos 2023–2025 m. statinių remonto darbų plano (krašto apsaugos ministro 2022-03-29 įsakymas Nr. V-271) peržiūra. Vadovaujantis 1 p. nurodyto krašto apsaugos ministro įsakymo aktualia redakcija, reikėtų išanalizuoti, kurie paprastojo remonto darbai turėtų būti pripažinti esminiu ilgalaikio materialiojo turto pagerinimu, kokia remonto darbų vertės apimtimi turi būti padidinta ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ar iš naujo nustatytas ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas.

²⁵ Turtas inventorizuotas nedalyvaujant nei atsakingam, nei jį pavaduojančiam asmeniui, dalis turto neturi inventoriaus numerių, nesukurta tvarka ir (ar) nenustatytos procedūros inventorizuoti turtą, kuris nėra darbo vietoje, inventorizuotas ne visas turto vietoje esantis turtas, turto vienetai neskaičiuojami, nefiksuojamas rastas jo perteklius arba trūkumas, atsakingų asmenų neprašoma paaiškinimų. Taip pat nerenkami ir nesaugomi dokumentai apie turto išdavimą, laiku neregistruojamos ūkinės operacijos, pvz., pagal ilgalaikio turto korteles, sienelės neatiduos naudoti, nedėvimos, tačiau atsakingas asmuo šio turto neturėjo – jo teigimu, kelios sienelės perduotos kalėjimams ir yra naudojamos (nesudaryti perdavimo aktai, o kelios sienelės nepagamintos ir nepristatytos tarnybai). Kitas darbuotojas pakomentavo, kad sienelės buvo pagamintos, bet netiko šriftas, todėl reikėjo gaminti iš naujo, t. y. apskaitoje užregistruotas ir tas turtas, kuris, įvertinus jo būklę, buvo grąžintas tiekėjui. Lietuvos kalėjimų tarnyba informavo, kad dėl stendų foto sienelių pradėtas tarnybinis patikrinimas.

inventorizaciją ir pan. Tokia turto valdymo praktika sukuria prielaidas piktnaudžiauti (pasisavinti turtą) ir neužtikrina, kad ataskaitose esanti informacija apie turto ir įsipareigojimų likučius atitiktų faktinius duomenis²⁶.

14. Nustatėme, kad Lietuvos kalėjimų tarnybos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos nepatikimos, nes: sukurta darbo apmokėjimo sistema ne visada taikoma²⁷; nustatyta atvejų, kai prašymą skirti priemoną sau rašo pats darbuotojas; už projektinę veiklą mokama ne projektiniais pinigais, o iš valstybės biudžeto asignavimų; klaidingai apskaičiuojamas valandinis darbo užmokestis; neteisingai pildomi darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, o tai lemia neteisingai apskaičiuotą ir išmokėtą darbo užmokestį.
15. Negalime patvirtinti Lietuvos kultūros tyrimų instituto 2024 m. FAR duomenų teisingumo (turtas iš viso – 0,82 mln. Eur, pagrindinės veiklos sąnaudos – 3,43 mln. Eur ir kt.). Institutas neturi patikimos, aktualios, išsamios ir teisingos informacijos apie įstaigos finansinę būklę ir veiklos rezultatus – didžioji knyga neuždaroma, jos duomenys nesutampa su finansinių ataskaitų duomenimis, ūkinės operacijos registruojamos nekorektiškai, inventorizacija atliekama nesilaikant įstatymo²⁸, ne visų turto ir įsipareigojimų sąskaitų likučiai pagrįsti inventorizacijos duomenimis. Įstaigos vadovui rekomenduota įsivertinti finansinės apskaitos organizavimo ir tvarkymo institute įgyvendinimą ir imtis priemonių, kad finansinė apskaita būtų organizuojama ir tvarkoma vadovaujantis teisės aktais. Įstaigos vadovas rekomendaciją planuoja įgyvendinti iki 2025-07-01.
16. Negalime patvirtinti Mokslo ir inovacijų sklaidos centro 2024 m. FAR duomenų teisingumo (turtas iš viso – 13,87 mln. Eur, pagrindinės veiklos sąnaudos – 0,68 mln. Eur ir kt.). Centro 2024 m. finansinių ataskaitų rinkinys vadovo pasirašytas 2025-04-11, duomenys į VSAKIS pateikti 2025-02-28 – jie neatitinka pasirašyto įstaigos vadovo. Po rinkinio patvirtinimo 2025-04-18 daryti įrašai didžiojoje knygoje, po jų tą pačią dieną DK uždaryta, o jos duomenys nesutampa su pasirašyto FAR, taip pat ir su į VSAKIS pateikto FAR duomenimis.
17. Negalime patvirtinti Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos 2024 m. FAR duomenų teisingumo (turtas iš viso – 3,83 mln. Eur, pagrindinės veiklos sąnaudos – 7,55 mln. Eur), nes nustatėme reikšmingų ataskaitų rinkinio, didžiosios knygos ir analitinių apskaitos registru duomenų skirtumų²⁹.

²⁶ Atsižvelgę į tai, negalime patvirtinti Lietuvos kalėjimų tarnybos 2024 m. finansinių ataskaitų rinkinyje nurodytų atsargų, nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto ir su jais susijusių sąnaudų teisingumo.

²⁷ Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo apmokėjimo sistema, patvirtinta tarnybos direktoriaus 2024-04-05 įsakymu Nr. V-267, Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, ir valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo sistema, patvirtinta tarnybos direktoriaus 2024-02-20 įsakymu Nr. V-133: 1) darbo apmokėjimo sistemose (atitinkamai 6.5.3 ir 6.6.3 p.) nustatyta, kad tarnybos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu, suderinus su profesinių sąjungų, veikiančių įstaigoje darbdavio lygmeniu, atstovais, kiekvieną ketvirtį tvirtinami konkretūs priemonių dydžiai, atsižvelgiant į įstaigos finansines galimybes, tačiau 2024 m. priemonių dydžiai kas ketvirtį netvirtinti; 2) darbo apmokėjimo sistemose (atitinkamai 6.5.1 ir 6.6.1 p.) numatyta, kad priemokos, materialinės pašalpos ir piniginės išmokos skiriamos direktoriaus nustatyta ir patvirtinta tvarka, tačiau kol kas ji nėra patvirtinta, o skirdama šias išmokas tarnyba vadovaujasi Kalėjimų departamento direktoriaus 2019-04-05 įsakymu Nr. V-158 patvirtinta Darbo užmokesčio priemonių nustatymo, pašalpų ir premijų skyrimo bei skatinimo tvarka.

²⁸ Finansinės apskaitos įstatymas, 13 str. 2 d. 3 p.

²⁹ FBA str. C.II. „Išankstiniai apmokėjimai“ nurodyta 3,2 mln. Eur suma, nors pagal tiekėjams pateiktą mokėtinų sumų žiniaraštį į ateinančių laikotarpių sąnaudų sąskaitą užregistruota 7,6 mln. Eur suma, t. y. 4,4 mln. Eur didesnė; pagal DK duomenis per 2024 m. ateinančių laikotarpių sąnaudos sumažintos 9,69 mln. Eur, tačiau atitinkamai kitų paslaugų sąnaudų užregistruota apie 7,38 mln. Eur, t. y. mažiausiai 2,31 mln. Eur mažiau. Pagal DK duomenis, atostogų rezervo sąnaudos minusinės (–2 039,11 Eur), o tai rodo neteisingą sąnaudų apskaičiavimą.

Biudžetinių įstaigų turtas padidintas depozitinėse sąskaitose laikomais pinigais

18. Pagal įstatymą³⁰ turtas yra vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja subjektas ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos. Biudžetinių įstaigų depozitinėse sąskaitose laikomi pinigai³¹ neatitinka šio įstatymo apibrėžimo ir negali būti laikomi įstaigų turtu, t. y. negali būti registruojami balansinėse sąskaitose. Atsižvelgiant į tai, 2024 m. valstybės ataskaitų rinkinyje turtas (pinigai) ir atitinkamai įsipareigojimai padidinti po 47,09 mln. Eur.

Kauno apygardos teismo nuomonė dėl pinigų depozitinėse sąskaitose apskaitos

2025-01-31 teismo pirmininko įsakymu Nr. V1-9 patvirtintas Kauno apygardos teismo apskaitos vadovas. Apskaitos vadovas visiems teismams buvo rengiamas Nacionalinėje teismų administracijoje. 2025-01-23 gautas Nacionalinės teismų administracijos raštas Nr.4R-144-(4.34.Mr) „Dėl pavyzdinio Lietuvos Respublikos teismų apskaitos vadovo“, kuriame nurodoma kaip apskaityti pinigus.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.108 straipsnyje „Turto patikėjimo teisės atsiradimo pagrindai“ nustatyta, kad turto patikėjimo teisės pagrindas gali būti įstatymas, administracinis aktas, sutartis, testamentas, teismo sprendimas. Kauno apygardos teismas laikytinas lėšų patikėtinium.

Pinigai banke tenkina turto pripažinimo kriterijus, kadangi ekonominė nauda gali būti tiesioginė, tiek netiesioginė, pasireiškianti per galimybę kontroliuoti, spręsti dėl turto panaudojimo, per tenkančią galimų nuostolių riziką. Kauno apygardos teismas banko bankroto atveju turėtų prievolę grąžinti pinigus davėjui iš savo lėšų. Pinigai pripažįstami Kauno apygardos teismo turtu ir registruojami teismo balansinėse sąskaitose.

19. Pateikta vieno teismo nuomonė atspindi ir kitų įstaigų nuomonę. Finansų ministerija įsipareigojo patikslinti VSAFAS nuostatas, kurios leistų įstaigoms teisingai apskaityti ne tik materialųjį ar nematerialųjį turtą, bet ir pinigus, kaip vieną iš turto rūšių.
20. Vertiname, kad įstaigos, balansinėse sąskaitose apskaitydamos saugomus pinigus, nesilaiko VSAFAS³² įtvirtinto subjekto principo, nes apskaitoje registruoja ne joms nuosavybės teise priklausančius pinigus (turinio prasme registruoja laikinai saugomus pinigus). Šios įstaigos galėtų naudoti kitų įstaigų praktiką³³, kurios tokius pinigus teisingai apskaito užbalansinėse sąskaitose ir atskleidžia ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte.

³⁰ Finansinės apskaitos įstatymas, 2 str. 17 d.

³¹ Audituočių įstaigų apskaitoje balansinėse sąskaitose užregistruota 47,09 mln. Eur depozitinėse sąskaitose laikomų pinigų: 1) 43,94 mln. Eur Specialiųjų tyrimų tarnybos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Policijos departamento, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, Generalinės prokuratūros balanse (pinigai, kuriems skirtas laikinas nuosavybės teisių apribojimas ir kurie saugomi įstaigose jų nustatyta tvarka); 2) 1,69 mln. Eur Vyriausiosios rinkimų komisijos balanse (pinigai, kandidatų pervedami į komisijos depozitinę sąskaitą pagal Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinį įstatymą). Komisija pinigus saugo iki rinkimų pabaigos ir grąžina savininkui (kandidatui), jam įvykdžius tam tikras įstatyme numatytas sąlygas; 3) 1,46 mln. Eur – penkiuose teismuose, kai baudžiamosiose bylose teismas nutarimu arba nutartimi skiria kardomąją priemonę – užstatą. Užstato davėjas į teismo depozitinę sąskaitą sumoka nustatyto dydžio pinigų sumą. Išnauginėjus baudžiamąją bylą ir baigus taikyti šią kardomąją priemonę, teismo nutarimu ar nutartimi užstatas grąžinamas užstato davėjui arba panaudojamas baudai sumokėti, žalai atlyginti, patirtoms procesui išlaidoms išieškoti. Visais minėtais atvejais pinigai negali būti laikinai investuojami ar kitaip naudojami, nes įstaigos negali jais disponuoti savo reikmėms.

³² 1-asis VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“, 15 p.

³³ Pvz., Muitinės mokesčių fondas, Lietuvos kalėjimų tarnyba.

1.2. Teigiami pokyčiai taisant reikšmingas klaidas 2024 m.

Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondas

21. 2024 m. ataskaitiniu laikotarpiu įvyko teigiamų pokyčių – rekomendacija³⁴ dėl teisingų ir patikimų VMI mokesčių fondo duomenų buvo iš dalies įgyvendinta. Svarbiausia – finansinių ataskaitų rinkiniui sudaryti pagal VSAFAS reikalavimus iki 2024-12-31 buvo sukurtos visos (21) numatytos sukurti funkcinės specifikacijos, tačiau šiuo metu 4 iš jų yra modifikuojamos³⁵. Atlikę 17 (iš 21) funkcinę specifikaciją ir jų 2025-03-05 pagrindu suformuotų ataskaitų analizę, nustatėme, kad, rengiant 2024 m. FAR, dalis suformuotų ataskaitų neatitiko rinkinyje patvirtintų duomenų. MAIS funkcinės specifikacijos kol kas netaikomos ataskaitoms formuoti, nes pagal funkcinę specifikaciją suformuotų ir vadovo patvirtintų ataskaitų duomenys skiriasi. Inspekcijai pasiūlėme peržiūrėti visas sukurtas specifikacijas ir jas patikslinti, nes, esant dideliame apskaitos duomenų kiekiui ir nesant dalies MAIS funkcinę specifikacijų arba joms esant netinkamoms, gali būti neužtikrinamas finansinių ataskaitų rinkinio korektiškumas.
22. Sudarant finansines ataskaitas, buvo atsižvelgta į Valstybės kontrolės šio ir praėjusio audito metu teiktas pastabas ir ištaisyta reikšminga apskaitos klaida: sukaupti gautini 841,83 mln. Eur mokesčiai buvo sudengti su įsipareigojimais mokesčių mokėtojams (permokomis) ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Vis dėlto tokie sudengimai atlikti ne visiems mokesčių mokėtojams. Taip pat nustatėme atvejų, kai mokesčių pajamos (pelno mokesčio, pagal verslo liudijimus, akcijų) pripažintos ne pagal VSAFAS³⁶. Atsižvelgiant į tai, VMFAR VRA str. A.II. „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ sumažintas 12,56 mln. Eur, o str. B. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ 5,51 mln. Eur padidintas.

Finansų ministerija

Reikšmingas konsolidavimo ir subjektų apskaitos klaidas ištaisė Finansų ministerija:

- ✓ užregistravo visas su žemės perdavimu savivaldybėms susijusias sąnaudas (13 314,85 mln. Eur). 2024 m. Vyriausybė priėmė sprendimą³⁷ Nacionalinės žemės

³⁴ 2020-10-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-10 „2019 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“. Rekomendacija „Siekiant turėti teisingus ir patikimus Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo finansinių ataskaitų duomenis, pašalinti mokesčių apskaitos informacinės sistemos (MAIS) funkcijų trūkumus ir sukurti nuoseklią ir atsekamą finansinių ataskaitų formavimo iš patvirtintų apskaitos registrų sistemą (tvarką)“. Aktualią rekomendacijų įgyvendinimo būklę pateikiama mūsų institucijos interneto puslapyje (<https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/AtviriDuomenys>).

³⁵ 8-asis VSAFAS „Atsargos“, 1 priedas; 17-asis VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 6 priedas; 17-asis VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 9 priedas; 25-asis VSAFAS „Segmentai“.

³⁶ 9-ojo VSAFAS „Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos“ 11 p. nustatyta, kad mokesčių ir socialinių įmokų pajamos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu, t. y. atsiradus mokesčio ir (arba) socialinės įmokos prievolei ir tik tuomet, kai yra tenkinami su mokesčių ir socialinių įmokų pajamomis susijusio turto pripažinimo kriterijai, neatsižvelgiant į pinigų gavimo momentą. Kriterijai yra nurodyti 12 p., pagal kurį gautinos mokesčių ir socialinės įmokos pajamos ir (arba) turto gali būti pripažįstamos tik tada, kai tenkinamos visos šios sąlygos: mokesčių mokėtojui atsiranda prievolė mokėti mokesčių arba socialines įmokas; mokesčio ir (arba) socialinės įmokos prievolės dydis gali būti patikimai įvertintas; tikėtina, kad biudžetas (įskaitant valstybės socialinės apsaugos fondus) gaus su šiomis įplaukomis susijusią ekonominę naudą.

³⁷ Vyriausybės 2024-01-10 nutarimas Nr. 32 „Dėl valstybinės žemės sklypų (jų dalių) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotų perdavimo savivaldybėms valdyti patikėjimo teise“ ir 2024-07-17 nutarimas Nr. 599 „Dėl valstybinės žemės sklypų (jų dalių) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotų perdavimo valdyti savivaldybėms patikėjimo teise ir savivaldybių patikėjimo teisės į joms perduotus valstybinės žemės sklypus (jų dalis) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotus pasibaigimo“.

tarnybos patikėjimo teise valdomus savivaldybių miestų ir miestelių teritorijų ribose esančius valstybinės žemės sklypus (jų dalis) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotus perduoti savivaldybėms valdyti patikėjimo teise. Taip turtas VMFAR 2024 m. sumažėjo daugiau kaip 20 mlrd. Eur, tačiau apskaitoje buvo neužregistruota 13 314,85 mln. Eur sąnaudų;

- ✓ ištaisė klaidingus pinigų srautus dėl į valstybės grupę įtrauktų subjektų pinigų (568,42 mln. Eur). 2024 m. Rezervinis (stabilizavimo) fondas tapo valstybės grupės subjektu³⁸, dėl kurio³⁹ pinigų likutis VMFAR reikšmingai padidėjo 568,42 mln. Eur. Šis padidėjimas 2024 m. VMFAR pinigų srautų ataskaitoje turėjo būti parodytas kaip grįžęs finansavimas (didžioji dalis fondo pinigų – valstybės biudžeto pinigai), tačiau buvo parodytas neteisingai – kaip investicinės veiklos pinigai;
- ✓ ištaisė klaidingus pinigų srautus dėl pinigų, skirtų Valstybinei ligonių kasai (552,02 mln. Eur). Sveikatos apsaugos ministerija 400 mln. Eur (iš 898,536 mln. Eur) socialinių išmokų – įmokas už valstybės pinigais draudžiamus asmenis – pinigų srautų ataskaitoje klaidingai buvo nurodžiusi ne kaip „socialines išmokas“, o kaip „pervestas lėšas“.

1.3. Apskaitos organizavimo procesai turi reikšmingų trūkumų

23. Valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys Valstybės kontrolei vertinti pateiktas 2025-04-24, vėliau 2 d. d., nei numato įstatymas⁴⁰, patikslintas rinkinys pateiktas 2025-05-12.

Baigiamasis finansinių ataskaitų parengimo procesas – be didžiosios knygos uždarymo

24. Suvestinis finansinės apskaitos registras yra didžioji knyga⁴¹, finansinė atskaitomybė sudaroma pagal jos sąskaitų apyvartas ir likučius, todėl ji turi būti parengta iki finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo ir uždaroma kartu su rinkinio parengimu, t. y. didžiosios knygos uždarymas yra baigiamasis finansinių ataskaitų parengimo procesų veiksmas. Didžiosios knygos uždarymas fiksuoja sukauptą veiklos rezultatą ir užtikrina, kad po ataskaitų rinkinio sudarymo nebus užregistruota naujų ūkinių operacijų.
25. Nustatyta atvejų, kai didžioji knyga uždaroma, atidaroma ir vėl uždaroma⁴², nors FAR patvirtintas, VSAKIS duomenys pateikti. Laiku neuždaryta didžioji knyga yra reikšmingas vidaus kontrolės trūkumas, kuris palieka galimybę keisti apskaitos duomenis, kai finansinė atskaitomybė jau parengta. Einamuoju atskaitiniu laikotarpiu pastebėtos apskaitos klaidos, kurios padarytos praėjusių atskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose, turi būti taisomos einamojo atskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose

³⁸ Iki 2024 m. šis fondas buvo konsoliduojamas kaip atskiras VSS į nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį.

³⁹ Kartu su viešąja įstaiga „Indėlių ir investicijų draudimas“ (1,23 mln. Eur) ir Generolo Povilo Plechavičiaus kadetų licėjumi (0,01 mln. Eur), tačiau šie subjektai reikšmingos įtakos klaidingam duomenų atskleidimui pinigų srautų ataskaitoje neturėjo.

⁴⁰ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, priedas.

⁴¹ Finansinės apskaitos įstatymas, 2 str. 1 d.

⁴² Pvz., Juozo Miltinio dramos teatro FAR patvirtintas 2025-03-03, VSAKIS 2025-03-03, DK uždaryta 2025-04-18, Kultūros ministerijos FAR patvirtintas 2025-03-03, VSAKIS 2025-03-03, DK uždaryta 2025-03-04/03-27, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos FAR patvirtintas 2025-03-10, VSAKIS 2025-03-07, DK uždaryta 2025-03-04/04-02, Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato FAR patvirtintas 2025-03-18, VSAKIS 2025-02-28, DK uždaryta 2025-03-21/03-24, Gruzdžių vaikų socializacijos centro FAR patvirtintas 2025-03-06, VSAKIS 2025-02-28, DK uždaryta 2025-03-27/03-31/04-17, Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros FAR patvirtintas 2025-02-28, VSAKIS 2025-02-28, DK uždaryta 2025-04-02/04-08/05-08 t. y. DK uždaryta po 2–67 dienų patvirtinus įstaigos FAR. Lietuvos kultūros tyrimų institutas DK neuždaro.

iki jų patvirtinimo VSAKIS dienos⁴³. Vadinasi, pastebėjus klaidą, kai jau FAR patvirtintos vadovo ir rinkinio duomenys pateikti VSAKIS, ji turi būti taisoma einamojo laikotarpio finansinėse ataskaitose, pvz., 2025 m. balandžio mėn. pastebėjus 2024 metais padarytą klaidą, ji turi būti taisoma 2025 m. ataskaitinį laikotarpį.

Į konsolidavimo sistemą teikiami įstaigos vadovo nepatvirtinti duomenys

26. Valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinį Finansų ministerija parengė konsolidavusi 504 VSS duomenis. Konsolidavimo procedūros apima šių subjektų finansinių ataskaitų straipsnių sudėtį, informacijos apie tarpusavio ūkinių operacijų įtaką ir rezultatus surinkimą, jos eliminavimą ir papildomus koregavimus. Tai atliekama viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (VSAKIS)⁴⁴. Į sistemą pateikiamų duomenų patikimumui ir teisingumui užtikrinti numatytos atsakomybės⁴⁵ – VSAKIS FAR tvirtintojas patvirtina suvestus į sistemą duomenis, užtikrindamas, kad įstaigos vadovo pasirašyto finansinių ataskaitų rinkinio informacija ir į VSAKIS pateikto finansinių ataskaitų rinkinio duomenys sutampa, yra patikimi ir teisingi. Laikantis nustatyto eiliškumo, vadovas pasirašo FAR, o po to pasirašyto FAR duomenys pateikiami į VSAKIS. Nustatėme atvejų, kai nesilaikant eiliškumo subjektų duomenys į VSAKIS pateikti anksčiau, nei vadovas savo parašu patvirtino FAR⁴⁶.
27. Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas įpareigoja viešojo sektoriaus subjektą sukurti tokią vidaus kontrolę, kuri užtikrintų patikimos, aktualios, išsamios ir teisingos informacijos apie savo finansinę veiklą pateikimą. Finansinės apskaitos įstatymas įpareigoja subjekto vadovą nustatyti vidaus kontrolės priemones ir užtikrinti jų laikymąsi, kad būtų laiku ir teisingai užregistruotos ūkinės operacijos ir sudarytos teisingos finansinės ataskaitos. O Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas įpareigoja už ataskaitų parengimą atsakingą asmenį užtikrinti finansinių duomenų ir jų paaiškinimų pateikimą į VSAKIS ir ataskaitų parengimą ir pateikimą viešojo sektoriaus subjekto arba kontroliuojančiojo viešojo sektoriaus subjekto vadovui laiku.

Vėluoja centralizuotos apskaitos reguliavimo sprendimai

28. Į 2024 m. VMFAR konsoliduotos 504 VSS finansinės ataskaitos (ataskaitos 2 p.), iš jų 147 VSS apskaitą tvarko NBFC⁴⁷. 2026–2027 m. laikotarpiu NBFC numatoma perduoti dar 102 VSS,

⁴³ 7-asis VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“, 19 p.

⁴⁴ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 19 p. 17 str. 5 d. 3 p. VSAKIS – visuma Finansų ministerijos valdomų organizacinių, telekomunikacinių ir programinių priemonių ir duomenų bazių, naudojamų viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms parengti.

⁴⁵ Finansų ministro 2011-04-19 įsakymu Nr. 1K-152 patvirtintas Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimo tvarkos aprašas, 58.2 p.

⁴⁶ Pz., Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato (AVPK) FAR 2025-04-14, VSAKIS 2025-02-28, Kauno AVPK FAR 2025-04-09, VSAKIS 2025-02-28, Šiaulių, Alytaus, Panevėžio AVPK FAR 2025-04-02, VSAKIS 2025-02-28, Lietuvos policijos mokyklos FAR 2025-04-01, VSAKIS 2025-02-28, Marijampolės AVPK FAR 2025-03-31, VSAKIS 2025-02-28, Tauragės AVPK FAR 2025-03-27, VSAKIS 2025-02-28, Klaipėdos, Utenos AVPK FAR 2025-03-26, VSAKIS 2025-02-28, Lietuvos kriminalinės policijos biuro FAR 2025-03-25, VSAKIS 2025-02-28, Kauno technologijos universiteto gimnazijos FAR 2025-03-17, VSAKIS 2025-02-21, Viešosios įstaigos Utenos ligoninės FAR 2025-03-28, VSAKIS 2025-03-05, Lietuvos aklyjų ir silpnaregių ugdymo centro FAR 2025-03-17, VSAKIS 2025-03-03, Išteklių agentūros prie VRM FAR 2025-03-12, VSAKIS 2025-02-28, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos FAR 2025-03-14, VSAKIS 2025-03-03, Vidaus reikalų ministerijos Medicinos centro FAR 2025-03-14, VSAKIS 2025-03-03, Vyriausybės strateginės analizės centro FAR 2025-03-12, VSAKIS 2025-03-03, Susisiekimo ministerijos FAR 2025-03-12, VSAKIS 2025-03-03.

⁴⁷ Vyriausybės 2018-02-07 nutarimas Nr. 126 „Dėl finansinės apskaitos tvarkymo ir personalo administravimo funkcijų atlikimo centralizuotai“.

todėl išlieka aktualus⁴⁸ centralizuotos apskaitos proceso reglamentavimo tobulinimas. Jis padėtų šalinti besikartojančius apskaitos organizavimo trūkumus (dėl pateikimo terminų, atsakomybių pasidalijimo) ir gerinti ataskaitų kokybę (ataskaitų rinkinių aiškinamuosiuose raštuose neatskleista pagal VSAFAS privaloma informacija, neužregistruotos ūkinės operacijos, rinkiniai sudaromi pavėluotai).

29. Centralizuoto VSS buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo pakeitimo projektas buvo parengtas dar 2023 m.⁴⁹, tačiau iki šiol nepatvirtintas. Aprašą tobulinti svarbu, nes jis turėtų reglamentuoti, kokia apskaitai tvarkyti reikalinga informacija turi būti pateikiama VSS apskaitą tvarkančiam asmeniui, nustatyti jos pateikimo tvarką ir panašius dalykus, o tai leistų turėti teisingus VSS ataskaitų rinkinius, užtikrintų jų parengimą teisės aktų nustatytais terminais⁵⁰.

2. REIKŠMINGI DUOMENŲ IŠKRAIPYMAI METINIŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINYJE

30. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą sudarytame VMBVAR pateikiami valstybės biudžeto vykdymo duomenys taikant pinigų principą⁵¹. 2024 m. valstybės biudžeto įplaukos sudarė 16 868,31 mln. Eur, išlaidos – 20 113,86 mln. Eur. Nepanaudotų asignavimų likutis, palyginti su planu, – 499,2 mln. Eur, o palyginti su patikslintu⁵² planu – 1 305,0 mln. Eur. Per metus panaudota 93,91 proc. patikslintu planu patvirtintų asignavimų: ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos – 73,53 proc., valstybės biudžeto – 97,61 proc. Pažymėtina, kad 2024 m. ⁵³ valstybės vardu pasiskolinti 598,6 mln. Eur (palyginimui – 2023 m. 982,6 mln. Eur, 2022 m. 1 343,3 mln. Eur, 2021 m. 145,9 mln. Eur) skirti išlaidoms, kurios Rodiklių įstatymu neįtrauktos į patvirtintus asignavimus. Valstybės biudžeto sudarymo ir vykdymo reguliavimas palieka⁵⁴ galimybę persikirstyti Seimo patvirtintus asignavimus bei valstybės vardu skolintis ir pasiskolintus pinigus naudoti Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai viršijant Seimo patvirtintą bendrą šiuo įstatymu patvirtintą asignavimų sumą. Ši praktika keistina siekiant užtikrinti, kad valstybės biudžetas, kaip visuma ir tam tikros jo pozicijos, kiek jos patvirtinamos Seimo, būtų ir keičiamos ar peržiūrimos Seimo, ir nebūtų kitų įgaliojimų tai padaryti⁵⁵.
31. VMBVAR rengimo tikslas – parodyti valstybės biudžeto planų, pajamų pagal mokesčių ir kitų pajamų rūšis ir išlaidų pagal valstybės funkcines (pvz., socialinė apsauga, ekonomika, švietimas ir kt.) ir ekonomines (pvz., darbo užmokestis ir socialinis draudimas, prekių ir

⁴⁸ 2024-05-15 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-2 „2023 metų valstybės ataskaitų rinkinio finansinio audito rezultatai“.

⁴⁹ Vyriausybės 2018-05-23 nutarimo Nr. 488 „Dėl Centralizuoto viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas, TAP Nr. 23-902; TAIS Nr. 22-14340(3).

⁵⁰ 2025 m. vėluota patvirtinti FAR: Susisiekimo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Nijolės Genytės Socialinės globos namai ir kt.

⁵¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 3 str. 3 d. 2 p.

⁵² Kai viršijama Seimo patvirtinta suma.

⁵³ Skirta krašto apsaugos reikmėms finansuoti bei karinio mobilumo ir dvigubos paskirties (karinėms ir civilinėms reikmėms) transporto, karinei ir civilinei infrastruktūrai, reikalingai priimančiosios šalies paramai užtikrinti, sukurti ir plėtoti, taip pat išlaidoms, susijusioms su pagalbos teikimu Ukrainos gyventojams ir dalyvavimu ES ir tarptautinėse pagalbos Ukrainai iniciatyvose, apmokėti ir kitiems tikslams įgyvendinti.

⁵⁴ Biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 pakeitimo įstatymas (Nr. XIV-2325), nauja įstatymo redakcija, 28 str. 3 d.

⁵⁵ Konstitucinis Teismas 1999-07-09 nutarimu Nr.18/98 yra konstatavęs, kad „įstatymas gali būti keičiamas tik įstatymu“; „Konstitucijoje įstatymų leidybos delegavimas nenumatytas“; „pagal Konstituciją Vyriausybei <...> nesuteikiama galių pačiai pakeisti biudžetą“.

paslaugų naudojimas, pervedami ES, kitos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo pinigai ir kt.) klasifikacijas vykdymą, pateikti visuomenei informaciją apie vykdomas programas, jų finansavimo šaltinius⁵⁶ (valstybės biudžeto pinigai, Vyriausybės rezervas, ES ir kita tarptautinė finansinė parama ir kt.), asignavimų paskirstymą ir naudojimą, nepanaudojimo priežastis.

32. 2024 m. VMBVAR yra reikšmingų iškraipymų: 18,84 mln. Eur atskleisti netinkamame išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje, o ar 661,23 mln. Eur duomenys atskleisti tinkamame išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje – patvirtinti negalime.

2.1. Klaidos, lemiančios reikšmingus kiekybinius duomenų iškraipymus

Asignavimai projektams – 543,84 mln. Eur

33. Reikšminga dalis asignavimų – 2024 m. 543,84 mln. Eur – ES ir bendrojo finansavimo pinigų, taip pat valstybės biudžeto pinigų projektams finansuoti skirti⁵⁷ įstaigoms ne pagal detalią išlaidų ekonominę klasifikaciją, kaip tai nustato įstatymas⁵⁸, o pagal vieną ekonominės klasifikacijos straipsnį. Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje neteisingai parodyti:
- ✓ 437,76 mln. Eur išlaidų ek. kl. str. 2.9 „Pervedamos ES, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos“;
  - ✓ 106,07 mln. Eur išlaidų ek. kl. str. 2.8 „Kitos išlaidos“.
34. Įstaigos, gavusios projektams skirtus asignavimus, juos naudojo darbo užmokesčiui, prekių ir paslaugų, ilgalaikio turto, atsargų įsigijimui, socialinei paramai ir kt., ir turėjo savo BVAR parodyti pagal išlaidų turinį, kaip tai numato klasifikacija, t. y. kituose nei 2.8 ir 2.9 ek. kl. str. Tokiu būdu ir valstybės BVAR šios išlaidos būtų parodytos teisinguose ek. kl. str., o ne 2.8 ir 2.9, kaip yra šiuo metu⁵⁹.
35. Vyriausybės nutarimu patvirtinta tvarka⁶⁰ numato dalies valstybės biudžeto pinigų – nepavaldžiai biudžetinei įstaigai ir (arba) kitam subjektui, kuris priklauso kitai viešojo sektoriaus subjektų grupei – nedetalizuoti pagal ekonominę klasifikaciją, t. y. susiaurina asignavimų valdytojams įstatyme numatytą pareigą (ataskaitos 33 p.). Tokia praktika prisideda prie neteisingų duomenų pagal išlaidų ekonominę klasifikaciją pateikimo – 2024 metais tokiu būdu šiems subjektams skirti 221,71 mln. Eur (iš 543,84 mln. Eur) (ataskaitos 33 p.), iš jų:

⁵⁶ Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, 13 p., finansų ministro 2011-08-08 įsakymu Nr. 1K-265 patvirtinta Asignavimų valdytojų programų, finansuojamų iš LR valstybės biudžeto, finansavimo šaltinių klasifikacija.

⁵⁷ Pagal iš ES struktūrinių fondų pinigų bendrai finansuojamų projektų finansavimo, valstybės biudžeto pinigų naudojimo sutartis ir kt.

⁵⁸ Biudžeto sandaros įstatymas, 5 str. 1 d. (vykdant, vertinant 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetus ir atsiskaitant už juos taikomos iki įstatymo Nr. XIV-2325 įsigaliojimo dienos (2024-03-01) galiojusios teisės aktų nuostatos): asignavimų valdytojai privalo nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos biudžetinės įstaigos ir (ar) pavaldžių biudžetinių įstaigų bei kitų subjektų (toliau – įstaigos) programų sąmatas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, neviršydami šioms programoms patvirtintų asignavimų sumų.

⁵⁹ Reikšminga įstaigų išlaidų dalis suplanuojama, o vėliau ir valstybės BVAR rodoma netinkamame išlaidų ek. kl. str., o įstaigos, gaunančios valstybės biudžeto pinigus, jų neįtraukia į savo BVAR.

⁶⁰ Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, 13 p.

- ✓ 98,24 mln. Eur – valstybės biudžeto pinigai projektams finansuoti – neteisingai parodyti išlaidų ek. kl. str. 2.8;
  - ✓ 123,47 mln. Eur – ES ir bendrojo finansavimo pinigai – neteisingai parodyti išlaidų ek. kl. str. 2.9.
36. Taisyklės⁶¹ atvejais, kai „asignavimų valdytojas, skirdamas biudžeto lėšas nepavaldžiai biudžetinei įstaigai ir (arba) kitam subjektui, kuris priklauso kitai viešojo sektoriaus subjektų grupei nei šis asignavimų valdytojas“, nurodo pareigą pasirašyti biudžeto pinigų naudojimo sutartį, kurioje, be kitų dalykų, turi nurodyti ir planuojamą detalų biudžeto pinigų paskirstymą pagal išlaidų ekonominę paskirtį (klasifikaciją). Taigi informacija apie pinigų panaudojimo paskirtį yra žinoma, tačiau BVAR ataskaitose nėra tinkamai parodoma.
37. Dėl šių priežasčių 2024 m. VMBVAR neteisingai rodomos šių ek. kl. str. išlaidos: 2.9 „Pervedamos ES, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos“ 437,76 mln. Eur, 2.8 „Kitos išlaidos“ 106,07 mln. Eur.

2.2. Kitos klaidos, darančios įtaką ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui

38. Lietuvos kalėjimų tarnybos ek. kl. str. 2.1 „Darbo užmokestis ir socialinis draudimas“ 75,29 mln. Eur išlaidų teisingumo negalime patvirtinti dėl trūkumų darbo apmokėjimo srityje (ataskaitos 14 p.), o tai lemia iškraipymus skaičiuojant ir išmokant darbo užmokestį.
39. Lietuvos kariuomenės ek. kl. str. 2.2. 1.1. 1.15 „Materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ 15,34 mln. Eur išlaidų teisingumo negalime patvirtinti dėl išlaidų paprastojo remonto darbams ar esminio turto pagerinimui (ataskaitos 12 p.).

Įplaukos už valstybės biudžeto pinigais pagamintą turtą (atsargas)

40. Audituoti institutai⁶², vadovaudamiesi veiklą reglamentuojančiais teisės aktais (nuostatais), pagal savo veiklos specifiką turi teisę leisti mokslo ir kitą literatūrą, pasirinkti būdus, kaip skelbti savo mokslinių tyrimų, socialinės ir kultūrinės plėtros rezultatus. Atsižvelgdami į tai, institutai leidžia leidinius (knygas), kuriuos, be kita ko, ir platina visuomenėje (parduoda). Ši leidyba finansuojama iš valstybės biudžeto asignavimų, iš pinigų, gautų projektinei veiklai ir paramai. Per 2024 metus institutai⁶³ už parduotus leidinius gavo 0,08 mln. Eur įplaukų.
41. Įstatymas⁶⁴ numato pajamas, gautas pardavus iš valstybės biudžeto asignavimų įsigytą turtą, perversi į valstybės biudžetą. Pajamos už parduotas knygas ir yra tokios pajamos. Institutai tokias pajamas traktuoja kaip biudžetinių įstaigų pajamas⁶⁵, jas perveda į

⁶¹ Ten pat, 61.4 p.

⁶² Lietuvos istorijos institutas, Lietuvos kultūros tyrimų institutas.

⁶³ Lietuvos istorijos institutas – 0,07 mln. Eur, Lietuvos kultūros tyrimų institutas – 0,01 mln. Eur.

⁶⁴ Biudžeto sandaros įstatymas, 13 str. 1 d. (vykdant, vertinant 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetus ir atsiskaitant už juos taikomos iki įstatymo Nr. XIV-2325 įsigaliojimo dienos (2024 03 01) galiojusiu teisės aktų nuostatos).

⁶⁵ Ten pat, 2 str. 7 p.

valstybės biudžetą ir vėliau susigrąžina. Savo turiniu šios pajamos neatitinka įstatymu nurodytos biudžetinių įstaigų pajamų sąvokos, kuri apima pajamų iš efektyvesnio naudojimosi valstybės turtu uždirbimą (pvz., iš turto nuomos, paslaugų, tokių kaip kopijavimas ir pan.). Vadinasi, pajamos, pardavus knygas, pagamintas iš valstybės biudžeto asignavimų, turi būti pervedamos į valstybės biudžetą arba atstatomi valstybės biudžeto asignavimai.

42. Finansų ministerijos, kurios vienas iš tikslų⁶⁶ yra formuoti valstybės politiką viešųjų finansų valdymo srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą, nuomone, gautus ir atsargų (leidinių) gamybai panaudotus valstybės biudžeto asignavimus įstaigos gali naudoti toliau. Finansų ministerija planuoja praplėsti Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, susijusias su pajamų įmokų apibrėžimu.

Finansų ministerijos komentaras dėl įplaukų už valstybės biudžeto pinigais pagamintą turtą (atsargas)

Manytume, kad būtų tikslinga biudžetinių įstaigų gautas lėšas iš pagamintų atsargų pardavimo, net ir tais atvejais, kai atsargų (šiuo atveju knygų ir leidinių) gamybai naudojami biudžeto asignavimai ar kiti finansavimo šaltiniai, laikyti tų įstaigų pajamų įmokomis dėl šių priežasčių:

- ✓ biudžetinės įstaigos (konkrečiu atveju institutai) vadovaujantis jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais turi teisę leisti mokslo ir kitą literatūrą;
- ✓ lėšos, gautos iš leidinių pardavimo, motyvuoja juos kuo efektyviau ir ekonomiškiau naudoti asignavimus ar kitus finansinius šaltinius;
- ✓ gautas pajamų įmokas naudoja kitiems leidiniams ir / arba kaupia kitiems būtinoms įsigijimams, taip prisidedami prie biudžetinio finansavimo;
- ✓ tokias lėšas iš pardavimų gauna ne tik nurodyti institutai, bet ir kitos įstaigos, kurioms buvo suteikta teisė apskaityti jas kaip pajamų įmokas jau eilę metų;
- ✓ minėtos lėšos sudaro neženklų sumą tų įstaigų biudžetuose, todėl keisti šaltinių ir reikalauti kitaip apskaityti, būtų kuriama papildoma administracinė našta;
- ✓ pajamų įmokos planuojamos valstybės biudžete, todėl galime matyti visus turimus konkrečios įstaigos finansavimo šaltinius.

Atsižvelgus į išdėstytus argumentus, mes siūlytume įstaigų uždirbtas lėšas traktuoti kaip pajamų įmokas ir palikti joms savo veiklai finansuoti. Taip pat sutinkame, kad reikėtų tikslinti ir / ar aiškiau išdėstyti nuostatas, susijusias su gautomis iš pardavimų lėšomis, todėl esame pasirengę pirma pasitaikiusia proga tikslinti Biudžeto sandaros įstatymo 2 str. nuostatas, susijusias su pajamų įmokų apibrėžimu.

43. Atsižvelgdami į galiojantį teisinį reguliavimą, negalime patvirtinti minėtų institutų dalies biudžetinių įstaigų pajamų įplaukų – 0,08 mln. Eur – teisingumo VMBVAR.

3. NEIŠSPRĘSTAS KLAUSIMAS – PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJA TEIKIANT FINANSINES PASLAUGAS VALSTYBĖS IŽDE

44. Viena iš valstybės išdo funkcijų, nustatyta 2023-01-01 įsigaliojusioje naujoje Valstybės išdo įstatymo redakcijoje ir vykdoma nuo 2023-06-01, – finansinių paslaugų teikimas, t. y. įstaigų tvarkomų sąskaitų tvarkymas, mokėjimo operacijų atlikimas, valiutos keitimo operacijų apdorojimas, organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis sudaromos sąlygos atlikti įstaigų tvarkomų sąskaitų valdymo ir mokėjimo operacijas įstaigoms ir prirėikus

⁶⁶ Vyriausybės 1998-09-08 nutarimu Nr. 1088 patvirtinti Finansų ministerijos nuostatai.

kitiems įstatyme nurodytiems subjektams, teikimas. Įstaigos tvarkoma sąskaita – valstybės išde įstaigos atidaryta ir tvarkoma sąskaita⁶⁷. Finansų įstaigų įstatyme⁶⁸ nustatyta, kad mokėjimo paslaugos ir piniginių lėšų saugojimas ir administravimas yra laikomi finansinėmis paslaugomis. Nors Finansų įstaigų įstatymas⁶⁹ netaikomas valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms, kurios teikia finansines paslaugas, nustatytas Lietuvos Respublikos įstatymuose, tačiau valstybės išdas, teikdamas sąskaitų atidarymo, mokėjimo operacijų vykdymo, valiutos keitimo operacijų apdorojimo, mokėjimo infrastruktūros prieigos priemonių teikimo paslaugas, pagal atliekamų finansinių paslaugų turinį atitinka finansų įmonės veiklą⁷⁰.

45. Finansų įstaigų įstatyme apibrėžti finansines paslaugas teikiantys subjektai yra įpareigoti vykdyti pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones, nustatytas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme⁷¹ ir poįstatyminiuose teisės aktuose, o Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba ir Lietuvos bankas atlieka jų veiklos šioje srityje priežiūrą. Atsižvelgiant į tai, kad Finansų ministerija, kaip valdanti valstybės išdo sistemą, nepatenka į subjektų, apibrėžtų šiame įstatyme⁷², sąrašą, šios įstatymo nuostatos jai netaikytinos, todėl ir nekyla pareiga vykdyti įstatyme nustatytas pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones.
46. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, teikdama nuomonę šiuo klausimu, siūlė svarstyti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos funkcijos įgyvendinimo tvarką reglamentuosiančiuose teisės aktuose nustatyti pareigą apie pastebėtus galimus teisės aktų neatitinkančios veiklos požymius pranešti institucijoms pagal kompetenciją. Teisingumo ministerija atkreipė dėmesį, kad atskiras reguliavimas neprieštaraus Direktyvos (ES) 2015/849 su visais pakeitimais nuostatoms, tačiau reikalingas aiškus teisinis pagrindas taikyti tam tikras pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemones, kad nebūtų pažeisti asmens duomenų tvarkymo pagrindai.

Finansų ministerijos informacija apie pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių taikymą valstybės išde

Įvertinus atliktos analizės ir konsultacijų rezultatus, buvo nuspręsta Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatyme nustatyti, kad finansų ministras nustato mokėjimo sistemų mokėjimo operacijoms atlikti pasirinkimo, mokėjimo operacijų atlikimo paslaugų teikimo, centralizuoto jų įsigijimo, organizacinių ir techninių priemonių teikimo tvarką ir su tuo susijusias Finansų ministerijos organizacines, vidaus kontrolės ir rizikos valdymo, pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones. Atitinkamai svarstyto metu įstatymas papildytas nuostata, kad Finansų ministerija turi teisę tvarkyti asmens duomenis, kiek tai būtina valstybės išdo funkcijoms įgyvendinti.

Be to, šiuo metu VIKSVA teikiamos paslaugos apima mokėjimo operacijų į sąskaitas, esančias finansų įstaigose, registruotose Europos Sąjungos valstybėse narėse, bei Europos ekonominės erdvės šalyse, vykdomą, t. y. mokėjimai į aukštos rizikos valstybes ir ar regionus šuo metu nėra vykdomi. Taip pat vykdomos operacijos neapima atsiskaitymų užsienio valiuta. Atsižvelgiant, kad didesnės pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos grėsmės yra susijusios su mokėjimais užsienio valiutomis iš skirtingų valstybių, kai gali būti gaunami mokėjimo pervedimai iš aukštos rizikos jurisdikcijų, ateityje plečiant paslaugų teikimą, planuojama įgyvendinti papildomas rizikos mažinimo priemones, kurios leistų veiksmingai valdyti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką.

⁶⁷ Valstybės išdo įstatymas, 2 str. 1 d.

⁶⁸ Finansų įstaigų įstatymas, 3 str. 1 d. 4 ir 15 p.

⁶⁹ Ten pat, 1 str. 3 d. 1 p.

⁷⁰ Ten pat, 2 str. 7 d.

⁷¹ Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas, 2 str. 7 d.

⁷² Ten pat.

47. Finansų ministerija, atlikusi rizikos vertinimą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo srityje, nustatė didelės rizikos grėsmių ir suplanavo įgyvendinti šių rizikų mažinimo priemones, tačiau, susidūrusi su teisinio reglamentavimo įstatymo lygmeniu stoka, ne visas reikalingas priemones įgyvendino ir jas vykdo⁷³. Nors Finansų ministerija informavo⁷⁴, kad „pagal planuojamos veiklos pobūdį ir mastą rizika yra žema“, vis dėlto ji yra, o iš pateikto vertinimo matome, kad kai kuriose srityse nurodyta didelė rizika. Taip pat minėtoje rizikos vertinimo ataskaitoje rašoma, kad „gali atsirasti papildomų rizikos veiksnių, galinčių daryti įtaką pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (PPTF) rizikos didėjimui: korupciniai ryšiai (viešojoje erdvėje pasirodžiusi informacija apie galimus korupcinius veiksmus viešuosiuose pirkimuose); kliento vykdomos įtartinų operacijos“, o tai ypač aktualu teikiant finansines paslaugas viešojo sektoriaus subjektams.
48. Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija, vykdančią valstybės išdo funkciją finansinių paslaugų teikimo – banko sąskaitų valdymo, mokėjimo operacijų vykdymo ir kt. – srityje, yra svarbus ir iki galo neišspręstas klausimas. VIKSVA sistema skirta valstybės pinigų valdymo efektyvumui didinti ir mažina administracines išlaidas, tačiau be tinkamų prevencinių priemonių ir veiklos priežiūros ši sistema gali tapti pažeidžiama taikant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo schemas. Atsižvelgdami į tai, kad tiek Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, tiek Teisingumo ministerija, teikdamos savo nuomonę šiuo klausimu, iš esmės nepaneigė galimybės Finansų ministerijai vykdyti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių naudojant valdomą sistemą, o tik atkreipė dėmesį į teisinio reguliavimo ypatumus, manome, kad šis klausimas turi būti sprendžiamas ir, atlikus reikalingus teisinio reguliavimo pakeitimus, visas nustatytoms rizikoms proporcingas pinigų plovimo prevencijos procesas turi būti įgyvendintas ir prižiūrimas kompetentingų institucijų.

4. APIE VALSTYBĖS PAŽANGĄ – TIK PROJEKTINIAI DUOMENYS

49. 2023-01-01 įsigaliojus Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatoms, nuo 2023 m. valstybės metinių ataskaitų rinkinį sudaro ir valstybės pažangos ataskaita. Joje pateiktų finansinių duomenų atitikties metinių FAR ir BVAR duomenims vertinimą atlieka Valstybės kontrolė⁷⁵. Valstybės pažangos ataskaita, kaip ir valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys, Valstybės kontrolei vertinti turi būti pateikta iki balandžio 20 d.
50. Valstybės pažangos ataskaita apima Ministro Pirmininko pranešimą, informaciją apie artimiausio laikotarpio Vyriausybės veiklos prioritetus, Valstybės pažangos strategijoje nustatytų valstybės vystymosi kryptių ir jų vertinimo rodiklių reikšmių, Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų valstybės veiklos srityse siekiamų pagrindinių pažangos uždavinių ir jų vertinimo rodiklių, kurie nustatyti Nacionaliniame pažangos plane, reikšmių, Vyriausybės programoje nustatytų valstybės veiklos gairių ir jų vertinimo rodiklių reikšmių pasiekimą atitinkamais finansiniais metais ir kitą susijusią informaciją

⁷³ Pvz., įdiegti transakcijų stebėjimo realiu laiku ir retrospektyviu būdu sistemą, kurioje būtų scenarijai, skirti mokėjimams į aukštos rizikos šalis ar iš jų; sukčiavimo atvejams identifikuoti; identifikuoti neįprastą veiklą ir įtartinas operacijas, lyginant vykdomas transakcijas su numatoma kliento veikla.

⁷⁴ Finansų ministerijos 2025-02-04 raštas Nr. 6K-25/607 „Dėl valstybės išdo konsoliduoto sąskaitų valdymo sistemos (VIKSVA)“.

⁷⁵ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 16 str. 4 d.

pagal valstybės veiklos sritis (ataskaitos įžanga). Vyriausybė nėra patvirtinusi valstybės pažangos ataskaitos formos ir apimties, kuria turėtų pateikti⁷⁶ įstatyme nurodytą informaciją.

51. 2025-04-25 Valstybės kontrolei buvo pateikti 2024 m. valstybės pažangos ataskaitos projektiniai duomenys, t. y. anksčiau nei pernai metais⁷⁷, pažymint rengimo iššūkius.

Vyriausybės kanceliarijos informacija apie iššūkius rengiant valstybės pažangos ataskaitą

Rengiant tokios apimties ataskaitą, susiduriama su metodiniais iššūkiais – sudėtinga struktūruoti informaciją, pagrįsti selektyvų jos pateikimą, nustatyti aiškius atrankos kriterijus. Be to, didelės dalies rodiklių kasmetinė pažangos stebėseną nėra iš principo tikslinga, nes reikšmingi pokyčiai, ypač socialiniai ir kultūriniai, vyksta lėtai, o daugelis rodiklių skaičiuojami tik kas kelerius metus. Trumpalaikiai svyravimai gali klaidinti. Taip pat netikslinga valstybės pažangos ataskaitoje apimti atsiskaitymą už politinių įsipareigojimų įgyvendinimą, kadangi šie aspektai priklauso nuo besikeičiančių politinių prioritetų, todėl kyla rizika valstybės pažangą vertinti selektyviai. Galiausiai, esamas valstybės pažangos ataskaitos teikimo procesas yra nekorektiškas – Valstybės kontrolei teikiamas Vyriausybės dar nepatvirtintas dokumentas.

52. Pažymime, kad Valstybės kontrolei Finansų ministerija taip pat teikia valstybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, dar nepatvirtintus Vyriausybės. Tačiau, skirtingai nei valstybės pažangos ataskaitos atveju, rinkiniai pateikiami visiškai parengti, t. y. ne projektai. Valstybės kontrolė, teikdama dėl jų išvadą, pažymi, kad auditoriaus nuomonė teikiama dėl Finansų ministerijos pateiktų ir ministro patvirtintų ataskaitų rinkinių.

Vyriausybės kanceliarijos nuomonė dėl valstybės pažangos ataskaitos

Pagal šiuo metu Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme nustatytus terminus Ataskaita pirmiausia teikiama Valstybės kontrolei ir tik paskui Vyriausybei tvirtinti, todėl faktiškai Valstybės kontrolei teikiama Ataskaita yra laikytina projektu. Nepaisant šios aplinkybės, Ataskaitą su tam tikromis išimtimis, pristatomomis vėliau, reikėtų laikyti baigtine, nebent tokiam jos turiniui nepritartų Vyriausybė.

53. Auditoriai susipažino su Vyriausybės kanceliarijos pateiktais projektiniais duomenimis apie pažangą ir atkreipia dėmesį, kad:

- ✓ ataskaitoje remiamasi ne finansinės apskaitos, o Valstybės duomenų agentūros duomenimis net ir tais atvejais, kai galima būtų remtis apskaitos duomenimis. Taip būtų susietos viešosios išlaidos ir už tuos pinigus pasiekti tikslai (pvz., Valstybės duomenų agentūros duomenimis, bendros MTEP išlaidos 2019–2023 m. kasmet augo vidutiniškai po 71,5 mln. Eur, tačiau neatskleista, ar tas augimas pasiektas dėl viešųjų finansų);
- ✓ kai kuriais atvejais remiamasi duomenimis iki 2023 metų, neįtraukiant ataskaitinio 2024 metų laikotarpio duomenų apie išlaidas, pavyzdžiui, išlaidas moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai. Kita vertus, suprantant, kad kai kurie Valstybės duomenų agentūros skaičiuojami ekonominiai ir socialiniai rodikliai gali atsilikti keleriais metais, apskaitos duomenų pateikimas ir vertinimas leistų turėti aktualią informaciją;

---

⁷⁶ Nėra nurodyta, ar informacija turi būti pateikiama dėl visų ar dėl pasirinktų Valstybės pažangos strategijoje nustatytų valstybės vystymosi krypčių ir jų vertinimo rodiklių, Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų valstybės veiklos srityse siekiamų pagrindinių pažangos uždavinių ir jų vertinimo rodiklių, Vyriausybės programoje nustatytų valstybės veiklos gairių ir jų vertinimo rodiklių.

⁷⁷ 2023 m. valstybės pažangos ataskaitos projektas pateiktas 2024-05-10, auditas baigtas 2024-05-15, iki jo pabaigos valstybės pažangos ataskaita nebuvo pateikta.

- ✓ yra atvejų, kai nurodoma, kad duomenys bus 2025 m. rugsėjo, spalio mėn. ar jie yra „išankstiniai“, tačiau neatskleista šių duomenų vėlyvo gavimo įtaka ataskaitos turiniui;
- ✓ dėl finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pateiktos sąlyginės nuomonės t. y. juose yra reikšmingų klaidų, todėl ne visais atvejais galima lyginti pažangos ataskaitos ir metinių ataskaitų rinkinio duomenis;
- ✓ nėra ir dalies duomenų, pvz., Ministro Pirmininko pranešimo.

54. Taigi, iki audito išvados dėl valstybės metinių ataskaitų rinkinio teikimo Seimui auditoriai negavo valstybės pažangos ataskaitos, o pagal TAAIS išvada dėl nebaigtos rengti ataskaitos neteikiama. Vyriausybės kanceliarija informavo ir apie planuojamus veiksmus dėl tokios ataskaitos rengimo ateityje.

Vyriausybės kanceliarijos informacija dėl valstybės pažangos ataskaitos rengimo

Bus siekiama sutvarkyti terminų logiką, taip pat šią ataskaitą dekonstruoti, pirmiausia atskiriant politinę atskaitomybę už Vyriausybės programos įgyvendinimą. Planuojama, kad atskirai kasmet bus rengiama Vyriausybės veiklos ataskaita; kas 4 metus bus rengiama valstybės pažangos ataskaita – tokios ataskaitos rengimas kas kelerius metus įgalina kokybišką ir tikslingą pažangos įvertinimą, suteikia galimybę pasitelkti ateities įžvalgų metodus, skiriant išskirtinį dėmesį ir Strategijai „Lietuva 2050“; valstybės metinių ataskaitų rinkinyje kartu su rengiamomis finansinėmis ataskaitomis numatoma rengti metinių valstybės veiklos srityse pasiektų rezultatų apžvalgą.

---

55. Suprantamas siekis sutvarkyti ataskaitų pateikimo auditoriams, Vyriausybei ir Seimui terminų logiką, tačiau ne mažiau svarbu, kad visuomenė ir sprendimus priimančios Seimo nariai kartu su metiniais ataskaitų rinkiniais gautų išsamią ir patikimą informaciją, kokių tikslų pasiekta leidžiant viešuosius pinigus. Šį tikslą, atsisakius kasmet rengti valstybės pažangos ataskaitą, būtų galima pasiekti su metiniais ataskaitų rinkiniais teikiant veiklos ataskaitą, kuria galėtų būti ir kasmet rengiama Vyriausybės veiklos ataskaita. Kelių ataskaitų (kaip numatoma valstybės metinių ataskaitų rinkinyje, kartu su rengiamomis finansinėmis ataskaitomis rengti metinių valstybės veiklos srityse pasiektų rezultatų apžvalgą) rengimas būtų nereikalinga administracinė našta, grįžtų atsiskaitymo, galiojusio iki 2023 m., praktika (išsamiau – 4 priede), kai Vyriausybės atsiskaitymas Seimui buvo atsietas nuo finansinių duomenų. Be to, veiklos ataskaitai svarbi auditoriaus nuomonė, kaip tai numato geroji tarptautinė praktika⁷⁸.

---

⁷⁸ 720-asis TAS „Auditoriaus atsakomybė, susijusi su kita informacija“: laikydamasis TAS, auditorius taip pat gali įgyvendinti atitinkamus etikos reikalavimus, nurodančius, kad auditorius neturėtų būti sąmoningai susijęs su informacija, kurioje, auditoriaus nuomone, yra reikšmingai neteisingų arba klaidinančių tvirtinimų, neatsakingai pateiktų tvirtinimų ar informacijos, praleistos ar neaiškiai pateiktos informacijos, kai toks nepateikimas arba neaiškumas yra klaidinantis.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: teisingi ir patikimi muziejinių vertybių duomenys muziejuose.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
1-asis pagrindinis audito rezultatas Muziejai neturi visų turimų vertybių analitinių apskaitos registrų, muziejinės vertybės neinventorizuotos, todėl muziejinių vertybių duomenų teisingumo (463,54 mln. Eur) patvirtinti negalėjome.	Vidutinės svarbos 1. Parengti muziejinių vertybių finansinės apskaitos ir inventorizacijos rekomendacijas (teisės aktus), atitinkančias viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų ir Vyriausybės 2022-06-15 nutarimu Nr. 630 patvirtintų Inventorizacijos taisyklių reikalavimus.	Kultūros ministerija	2026-12-31
	1.1. Teisės aktų, reglamentuojančių muziejinių vertybių finansinę apskaitą, vertinimą tikrąja verte ir inventorizaciją, analizę ir jų papildymas reikiamomis nuostatomis arba naujų teisės aktų parengimas.	Kultūros ministerija	2025-12-31

* Atsižvelgiant į rekomendacijos pobūdį, pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės nebus nustatomi.

** Priemonės ir terminus jai įgyvendinti pateikė Kultūros ministerija.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gali būti tikslinamos arba keičiamos rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių sąrašas yra pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse adresu www.valstybeskontrolė.lt.

Valstybės kontrolierė

Irena Segalovičienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„2024 metų valstybės ataskaitų
rinkinio finansinio audito rezultatai“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

BJ – biudžetinė įstaiga

BVAR – biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

DK – didžioji knyga

FAR – finansinių ataskaitų rinkinys

FBA – finansinės būklės ataskaita

FM – Finansų ministerija

Klasifikacija – finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija

MAIS – Mokesčių apskaitos informacinė sistema

NBFC – Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras

NŽT – Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

PSA – pinigų srautų ataskaita

Rodiklių įstatymas – Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas

VB – valstybės biudžetas

VMBVAR – valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

VĮ – valstybės įmonė

VIKSVA – valstybės išdo konsoliduoto sąskaitų valdymo sistema

VMAR – valstybės metinių ataskaitų rinkinys

VMFAR – valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys

VMI – Valstybinė mokesčių inspekcija

VMI MF – Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondas

VRA – veiklos rezultatų ataskaita

VSAFAS – viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai

VSAKIS – Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinė sistema

VSDFV – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

VSS – viešojo sektoriaus subjektas

Audito apimtis ir metodai

Audituotas 2024 metų valstybės ataskaitų rinkinys:

- ✓ 2024 metų finansinių ataskaitų rinkinys:
  - metinė finansinės būklės, metinė veiklos rezultatų, metinė pinigų srautų ir metinė grynojo turto pokyčių ataskaitos bei metinis finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2024-12-31 duomenis.
- ✓ 2024 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys:
  - valstybės biudžeto pajamų plano vykdymo; valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo; valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal valstybės funkcijas); valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal ekonominę klasifikaciją); Vyriausybės rezervo panaudojimo; BĮ pajamų įmokų į valstybės biudžetą ir kitų lėšų, įstatymais, Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais skiriamų programoms finansuoti panaudojimo; valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų ir kitų lėšų, skirtų savivaldybių biudžetams, panaudojimo; valstybės investicijų programos vykdymo; valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal programas, uždavinius, priemones); Vyriausybės skolinimosi, skolos ir garantuotos skolos limitų ataskaitos ir VMBVAR aiškinamasis raštas.

Pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ 2024 metų valstybės finansinių ataskaitų rinkinyje pateikti 504 VSS konsoliduoti duomenys apie finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus. Detalus konsoliduojamų VSS sąrašas nurodytas finansų ministro įsakymu tvirtinamoje konsolidavimo scheme⁷⁹;
- ✓ 2024 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje duomenys sudaryti 112 asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pagrindu ir trijų pajamų administratorių apyskaitos 1-VP pagrindu.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ Kiekybinis reikšmingumas metinių finansinių ataskaitų rinkinyje – 454,06 mln. Eur, biudžeto vykdymo rinkinyje – 201,14 mln. Eur.

Reikšmingu dalyku metinių finansinių ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. turto (tai sudarė 454,06 mln. Eur), biudžeto vykdymo rinkinyje – viršijanti 1 proc. panaudotų asignavimų (tai sudarė 201,14 mln. Eur). Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

⁷⁹ 2024-12-31 Nr. 1K-414 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo rengiant valstybės 2024 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2024 metų ataskaitų rinkinį“.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ Nėra.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁸⁰, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)⁸¹;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų ir sudarytų sandorių;
- ✓ pagal 2022-03-03 su Apskaitos ir kontrolės UAB „AUDITAS“ pasirašytą paslaugų pirkimo sutartį Nr. SU-14, pagrindines (detaliąsias) audito procedūras atliko šios bendrovės darbuotojai. Už paslaugų rezultatų įgyvendinimo sprendimus atsako Valstybės kontrolė.

Audito apimtis ir metodai
2024 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai: turto ir atitinkamai įsipareigojimų, finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies – iš viso 66 231,65 mln. Eur ir 45 406,09 mln. Eur.
2024 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos: gautos pajamos – 18 925,07 mln. Eur, patirtos sąnaudos – 32 043,62 mln. Eur.
2024 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos: gautos įplaukos – 16 868,31 mln. Eur; patirtos išlaidos – 20 113,86 mln. Eur.
Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2024 metų ataskaitų rinkinių duomenų
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:
<ul style="list-style-type: none"> – Turto srityje dėl ilgalaikio materialiojo turto, neteisingų ir nepatikimų apskaitos duomenų dėl MAIS funkcijų trūkumų, mineralinių išteklių vertės, medynų, žemės sklypų vertės. – Įsipareigojimų srityje dėl neteisingų ir nepatikimų apskaitos duomenų dėl MAIS funkcijų trūkumų, atidėjinių (giluminis atliekynas). – Grynojo turto srityje dėl kultūros vertybių įvertinimo tikrąja verte, dėl žemės vertės pokyčio. – Pajamų srityje dėl neteisingų ir nepatikimų apskaitos duomenų dėl MAIS funkcijų trūkumų. – Sąnaudų srityje dėl neteisingų ir nepatikimų apskaitos duomenų dėl MAIS funkcijų trūkumų, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų (atliekynas), darbo užmokesčio sąnaudų⁸². – Be sričių, kuriose nustatyta reikšmingo iškraipymo rizika, rizikos nustatytos ir kitose svarbiose srityse: turtas, ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai, grynasis turtas, pajamos, nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos, socialinių išmokų sąnaudos, nuomos sąnaudos, finansavimo sąnaudos, kitų paslaugų sąnaudos, kitos sąnaudos, pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas, kitos veiklos rezultatas, kitos veiklos sąnaudos, finansinės ir investicinės veiklos rezultatas.

⁸⁰ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2025-04-17).

⁸¹ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2025-04-23).

⁸² Vertinome 11 (iš 14) ministerijų (nevertinome Krašto apsaugos, Užsienio reikalų, Vidaus reikalų ministerijų) darbo užmokesčio sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimą ir registravimą (ar registruotos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas, ar atvaizduotas tinkamuose ataskaitų straipsniuose, ar nustatytas atlygis atitinka reglamentuojančius teisės aktus: įstatymus, ministerijų darbo apmokėjimo sistemas). Reikšmingų neatitikimų nenustatėme. 2025 m. gegužės mėn. baigiamas vertinimas „Viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio apžvalga“, kurio metu vertinta Lietuvos viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio struktūra ir dinamika valstybės tarnybos pertvarkos kontekste, atliekant palyginamąją analizę tarptautiniu, instituciniu ir pareigybių lygmenimis.

Audito apimtis ir metodai

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- Turto ir įsipareigojimų inventorizacija komponentuose, sudarančiuose ne mažiau kaip 50 proc. VMFAR reikšmingos apskaitos srities.
  - Komponentuose, sudarančiuose ne mažiau kaip 50 proc. VMFAR reikšmingos apskaitos srities, atitinkamoje srityje atliktas vidaus kontrolės testavimas (kontrolės testai), kurio metu vertintos subjekto sukurtos ir taikomos kontrolės procedūros.
-

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalesni testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Turto srityje atrankos būdu įvertintas inventorizacijos atlikimo tinkamumas. Taip pat įvertintas turto įsigijimo, amortizacijos, nusidėvėjimo, nuvertėjimo, nurašymo, perdavimo ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
  - Įsipareigojimų srityje atrankos būdu įvertintas turto inventorizacijos atlikimo tinkamumas. Taip pat atrankos būdu įvertintas įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
  - Pajamų srityje atrankos būdu įvertintas pajamų pripažinimas, įvertinimas ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimas (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
  - Sąnaudų srityje atrankos būdu įvertinta: sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimas ir registravimas (laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis; atvaizdavimas tinkamuose ataskaitų straipsniuose).
-

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
  - bendras metinių finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
  - bendras metinių biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra, turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.
-

Valstybės pažangos ataskaitoje pateiktos informacijos vertinimas

---

Dėl nepateiktos valstybės pažangos ataskaitos, joje pateiktos informacijos vertinimo neatlikome vadovaudamiesi 2720-ojo TAAIS „Auditoriaus atsakomybė, susijusi su kita informacija“ reikalavimais ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 16 str. 4 d. reikalavimais.

Atlikdami metinių ataskaitų rinkinio auditą, turėjome perskaityti informaciją, pateiktą šioje ataskaitoje, ir įvertinti, ar joje pateikti finansiniai duomenys nėra reikšmingai nesuderinti su valstybės metinių finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenimis ar mūsų per auditą įgytomis žiniomis arba kitaip reikšmingai iškraipyti. Mūsų nuomonė apie valstybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius neapima informacijos, pateiktos valstybės pažangos ataskaitoje.

Valstybinio audito ataskaitos
„2024 metų valstybės ataskaitų rinkinio finansinio
audito rezultatai“
3 priedas

2020–2024 m. klaidos VMFAR

Eil. Nr.	Straipsniai	Iškraipymų suma mln. Eur 2024 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2023 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2022 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2021 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2020 m.	
		Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti
A	ILGALAIKIS TURTAS	8,42	3 078,52	78,65	1 072,12	69,47	1 232,27	150,57	2 840,22	-610,75	5 481,66
I	<i>Nematerialusis turtas</i>	0,00	2,31	-	1,13	-1,02	2,99	0,71	4,88	0	0,06
II	<i>Ilgalaikis materialusis turtas</i>	4,61	1 637,97	75,96	384,45	68,94	811,39	-2 996,80	206,84	39,14	313,65
III	<i>Ilgalaikis finansinis turtas</i>	3,80	4,00	2,69	26,02	1,56	417,89	3 146,65	300,55	-649,90	5 167,95
IV	<i>Mineraliniai išteklių</i>	-	1 434,23	-	660,50	-	-	-	2 327,95	-	-
V	<i>Kitas ilgalaikis turtas</i>	-	-	-	0,02	-	-	-	-	-	-
B	BIOLOGINIS TURTAS	-72,80	2 465,85	-	1,93	-	-	-	22,41	-	-
C	TRUMPALAIKIS TURTAS	40,47	26,60	2,77	2 467,95	13,97	2 991,24	-118,42	918,97	-2,71	1 188,77
I	<i>Atsargos</i>	2,00	7,52	1,93	3,56	13,07	11,41	0,09	44,55	-0,13	32,23
II	<i>Išankstiniai apmokėjimai</i>	-8,91	3,31	1,75	0,27	-	5,06	-	2,32	-	39,21
III	<i>Per vienus metus gautinos sumos</i>	-0,04	7,42	-0,86	2 413,27	0,91	2 772,56	-1,77	751,11	-0,97	1 111,29
IV	<i>Trumpalaikės investicijos</i>	-	-	-	-	-	-	-	0,5	-	-
V	<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai</i>	47,42	8,35	-0,05	50,85	-	202,21	-116,73	120,49	-1,60	6,04
D	FINANSAVIMO SUMOS	58,72	385,69	4,66	319,04	3,09	357	-0,23	73,9	-314,66	993,95
II	<i>Iš savivaldybės biudžeto</i>	-	-	-	-	0,31	-	-	-	0,19	5,2
III	<i>Iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų</i>	-	30,31	0,87	0,37	-0,41	354,14	-0,24	54,12	-591,65	974,78
IV	<i>Iš kitų šaltinių</i>	58,72	355,38	3,79	319,04	3,19	2,87	0,01	19,78	276,8	13,96
E	ĮSIPAREIGOJIMAI	51,35	2,21	68,67	2 380,03	-0,39	2 604,84	7,42	814,12	-1,77	3 947,14
I	<i>Ilgalaikiai įsipareigojimai</i>	3,88	0,12	56,13	0,00	-0,19	2,88	1,86	205,1	-	2 690,62
II	<i>Trumpalaikiai įsipareigojimai</i>	47,47	2,09	12,54	2 380,03	-0,20	2 601,96	5,56	609,02	-1,77	1 256,52
F	GRYNASIS TURTAS	166,72	6 860,06	166,72	4 034,73	78,46	12 127,75	18,05	2 598,65	0,15	3 133,36

Eil. Nr.	Straipsniai	Iškraipymų suma mln. Eur 2024 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2023 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2022 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2021 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2020 m.	
		Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti
I	<i>Rezervai</i>	-127,25	3 434,99	-127,25	2 702,99	95,12	35,55	0,57	2 346,78	-0,02	8,94
II	<i>Nuosavybės metodo įtaka</i>	-	-5,86	-	-8,20	26,91	-3,39	-	41,49	-0,02	430,53
III	<i>Sukauptas perviršis ar deficitas</i>	293,97	3 430,93	293,97	1 339,94	-43,57	12 095,59	17,48	210,38	0,19	2 693,89
G	MAŽUMOS DALIS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-109,59
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA											
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	1,21	0,51	1,21	12 478,21	-42,85	11 478,70	954,76	9 652,82	4,95	9 507,90
I	<i>FINANSAVIMO PAJAMOS</i>	-	0,37	-	2,95	-43,35	4,81	936,66	16,58	7,48	903,27
II	<i>PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS</i>	1,21	0,15	1,21	12 475,26	0,5	11 473,89	18,11	9 636,24	-2,53	8 604,63
B	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	-59,77	-112,54	-59,77	-51,89	-55,60	-60,16	-665,75	-540,55	-522,49	-238,87
C	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVERŠIS AR DEFICITAS	60,98	-112,03	60,98	12 434,08	12,75	11 418,54	293,6	-652,63	-	-2 789,67
D	KITOS VEIKLOS REZULTATAS	-17,62	0,11	-17,62	0,08	-	2,5	0	1,68	-40,11	-6,50
E	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	-	-0,01	-	0,41	-0,53	0,05	-274,16	0,54	-1,00	1,27
F	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIĐŲ TAISYMO ĮTAKA	249,47	-2,14	249,47	-0,01	1,29	-0,15	-	-0,03	-0,36	-
G	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	292,82	-114,01	292,82	12 434,56	13,51	11 420,94	21,08	-652,11	-	-2 886,45
H	NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKA	-7,17	1,06	-7,17	-	-1,94	-1,13	-	-	-	75,46
I	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS	285,65	-112,95	285,65	12 434,56	9,91	11 419,81	21,08	-	-	-2 610,78
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA (19 eil.)											
5 st.	Tikrosios vertės rezervas 202x-12-31	-127,25	2 000,76	-127,25	2 042,49	95,12	35,55	0,57	18,83	-0,02	8,94
6 st.	Kiti rezervai	-	1 434,23	-	660,50	-	-	-	2 327,95	-	-
7 st.	Nuosavybės metodo įtaka	-	-5,86	-	-8,20	26,91	-3,39	-	41,49	-0,02	430,53
8 st.	Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	293,97	3 430,93	293,97	1 339,94	-43,57	12 095,59	17,48	210,38	0,19	2 693,89
9 st.	Iš viso	166,72	6 860,06	166,72	4 034,73	78,46	12 127,75	18,05	2 598,65	0,15	3 133,36
10 st.	Mažumos dalis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-109,59
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA											
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	0,76	-91,50	0,03	13 216,23	2,39	8 484,93	753,02	-3 723,62	2,8	-181,40

Eil. Nr.	Straipsniai	Iškraipymų suma mln. Eur 2024 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2023 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2022 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2021 m.		Iškraipymų suma mln. Eur 2020 m.	
		Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti	Padidinta (+) Sumažinta (-)	Teisingumo negalime patvirtinti
I	<i>Įplaukos</i>		9,10	-	19 171,52	1,33	14 349,76	384,89	270,56	3,6	520,09
II	<i>Pervestos lėšos</i>	0,73	-0,03	-0,18	-5 871,18	-	-5 820,10	-	-190,88	0,02	-35,42
III	<i>Išmokos</i>	0,04	-100,57	0,21	-84,11	1,06	-44,74	368,13	-3 803,29	-0,81	-666,08
B	INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-0,76	-2,14	-	-17,93	-1,35	-0,90	-	-181,68	-0,02	-241,89
C	FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-	1,63	-	-12,06	2,03	-0,03	-	959,28	-0,02	410,22
D	VALIUTOS KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI	-	-0,01	-	-0,02	-	-	-	-	-	-
	Reikšmingumas	454,06		662,31		589,47		540,79		493,12	
	Nuomonė dėl rinkinio	Sąlyginė		Sąlyginė		Sąlyginė		Neigiama		Neigiama	

*Iškraipymų suma, susijusi su mokesčių pajamomis, kurios teisingumo negalėjome patvirtinti, neatvaizduota 2020–2021 m. FBA str. F.III „Sukauptas perviršis ir deficitai“, GTPA (19 eil.) 8 st. „Sukauptas perviršis ar deficitai prieš nuosavybės metodo įtaką“, 9 st. „Iš viso“, VRA str. C „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitai“, G „Grynasis perviršis ar deficitai prieš nuosavybės metodo įtaką“, I „Grynasis perviršis ar deficitai“.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Atsiskaitymo už veiklos tikslų pasiekimus raida iki 2023 m., kai rengiama valstybės pažangos ataskaita

Remiantis iki 2010 m. galiojusiomis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys apėmė ir informaciją apie vykdytų programų rezultatus ir vertinimo kriterijų įgyvendinimą. Finansų ministerija sudarydavo ir kartu su ataskaitų rinkiniu pateikdavo ataskaitų knygas, kuriose pateikdavo minėtą informaciją pagal asignavimų valdytojus. Informacijos buvo daug, ji nebuvo susisteminta ir patraukli vartotojams. Taisyklių, kaip parengti tokią informaciją, nustatyta nebuvo.

Atsižvelgdama į tai, valstybinio audito ataskaitose dėl valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių iki 2010-ųjų Valstybės kontrolė išvadose teigdavo, kad „kartu su atitinkamų metų Ataskaitų rinkiniu būtų pateikti ne tik patvirtintų finansinių rodiklių vykdymo duomenys, bet ir nurodyta, kokių strateginių tikslų pasiekė asignavimų valdytojai naudodami valstybės biudžeto lėšas, todėl būtina rasti tinkamą šios informacijos pateikimo formą“⁸³.

2011 m. pasikeitęs reglamentavimas panaikino prievolę kartu su biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniu teikti informaciją apie vykdytų programų rezultatus ir vertinimo kriterijų įgyvendinimą. Valstybės kontrolė tokiems pakeitimams nepritarė, konstatuodama, kad „informacija apie biudžeto vykdymą turi būti aiški ir vieša, todėl yra svarbu surasti tinkamą apibendrintų duomenų apie asignavimų valdytojų, naudojusį valstybės biudžeto lėšas, metinių strateginių tikslų pasiekimo rezultatus pateikimo visuomenei formą“⁸⁴.

2015–2016 m. buvo atlikti auditai⁸⁵, kuriuose suformuluotos rekomendacijos, įpareigojančios tobulinti planavimo ir atsiskaitymo sistemą:

- ✓ nustatyti aiškias planavimo dokumentų sąsajas;
- ✓ optimizuoti strateginio planavimo dokumentų ir vertinimo kriterijų skaičių ir valstybės investicijų planavimo ir atsiskaitymo tvarką;
- ✓ patobulinti Vyriausybės atsiskaitymą už veiklos rezultatus;
- ✓ priimti sprendimus dėl Seimo tvirtinamų rodiklių kiekio ir turinio, kad būtų užtikrinta atitiktis Konstitucijos nuostatom.

2018–2024 m. atlikta Strateginio planavimo sistemos pertvarka, įskaitant biudžetų formavimą ir vidutinės trukmės planavimo stiprinimą. Šios pertvarkos rezultatas – istorinis lūžis valstybės atskaitingumo sistemoje – atsiskaitymas už valstybės 2023 m. finansinius rezultatus įvyko pavasarį, o ne rudenį, t. y. beveik po metų, kai praėjusių metų

⁸³ 2011-09-26 Valstybės kontrolės išvada Nr. FA-P-60-1-62 „Dėl Lietuvos Respublikos 2010 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimo“.

⁸⁴ Ten pat.

⁸⁵ 2016-10-10 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-60-2-17 „Programinio biudžeto sistema: strateginių veiklos planų sudarymas ir įgyvendinimo stebėseną“, 2016-10-03 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-60-6-10-1 „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“.

ataskaitų duomenys jau neaktualūs. Ir svarbiausia – kartu su finansinių ataskaitų rinkiniais buvo pateikta ir pažangos ataskaita, apimanti veiklos tikslų pasiekimą, kad būtų matoma reali pažanga valstybės veiklos srityse, prieš formuojant ateinančių laikotarpių biudžetus.

